

Przemysłowiec

TYGODNIK POPULARNY DLA SPRAW TECHNIKI I PRZEMYSŁU

Prenumerata wynosi:
w Austrii:
miesięcznie.....K 1-20
kwartalnie.....„ 3 50
rocznie.....„ 14 —
w Niemczech:
kwartalnie.....M 3 50
rocznie.....„ 14 —
w Królestwie polskiem:
kwartalnie.....rubli 2 —
rocznie.....„ 7 —

Redakcja i Administracja
Lwów, ul. AKADEMICKA 26.

Przedruk z Przemysłowca
dozwolony jedynie za
podaniem źródła. — —

Wychodzi w każdej
sobotę rano.

Ogłoszenie (inzeraty)
od miejsca wiersza jed-
nego szpalty drobnym
drukem (petit) 40 h.

NUMER POJEDYNCZY 40 h.

Prenumeratę przyjmują wszędzie biura dzienników i księgarni oraz ADMINISTRACJA WŁASNA: „PRZEMYSŁOWCA”, Lwów, AKADEMICKA 26
Zasilestwo na Królestwo: Księgarnia E. Wonda i Sp., Warszawa. — Telefon Nr. 808.

* * * * * Redaktor naczelny: Inżynier cywilny Edmund Libański. * * * * *

TREŚĆ: Nr. 46. zawiera następujące artykuły:

1. W SPRAWIE KREDYTU HIPOTECZNEGO DLA WŁOŚCIAN.
2. SPRAWY PRZEMYSŁOWE. Olejarnictwo jako przemysł drobny. (E. Libański). — Konferencje handlowo-polityczne.
3. Z PRZEMYSŁU KRÓLESTWA. Zapomogi na dachówki w włościan.
4. RUCH PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY.
5. SPRAWY TECHNICZNE. Żelazno-betonowe progi kolejowe.
6. KRONIKA TECHNICZNA I PRZEMYSŁOWA. Z wystawy metalowej. — Guard-line. Miejska szkoła przemysłowa. — Autignit. — Kolej w Szatorach po stronie węgierskiej.
7. WYNALEZKI I KONKURSY. O fotografię w naturalnych barwach (Jan Szepczak). — Elektryczne dywany.
8. POUČZENIA I PRZEPISY. Książka narzędziowa.
9. GŁOSY Z KRAJU. Szanowna Redakcyo! — Telefony dla lokatorów.
10. Z ROZNYCH DZIĘDZIN Praca a choroba. (Stanisław Krauz).
11. SPRAWY ZAWODOWE KOBIEC. Kobieta w służbie publicznej (Antonina Laska). — Farmaceutyka.
12. BIBLIOGRAFIA. Podrecznik do korespondencji kupieckiej (w pięciu językach). (J. Szye).
13. KORESPONDENCJA REDAKCYI.
14. ROZMAITOŚCI. Ile wydajemy na postep naszej odczyty? — Jednostka.
15. OKŁOSZENIA.
16. FEJLETON. Dziecięce czasy kolei.

„Komplety „Przemysłowca“

z poprzednich kwartałów są do nabycia.
(od Nr-ów 15 do 27 włącznie) — Kwartal I-szy 1904.

Prócz bogatej treści w działach kroniki, wynalazków, pytań i odpowiedzi, paucen i przepisów; pomieszczone są większe ilustrowane artykuły w sprawach żywności techniki i przemysłu jako to:

- Organizacja i zarząd przedsiębiorstw (Inz. E. Hauswald, prof. Politechniki).
- O użytkowaniu silników w przemyśle (S. O.).
- Wzięzione skarby (Inz. Dr. Blauth, docent Politechniki).
- Reki ma w Anglii (B. Jędrzejowski).
- Eksploatacja i zbyt węgla krajowego (Inz. M. Tarski).
- Słowo do wynalazców (Inz. K. Ossowski, kierownik międzynarodowego biura patentowego).

O zastosowaniu maszyn rolniczych w gospodarstwie (Prof. S. Pawlik).

Zużytkowanie śmieci miejskich na opał (D. Iwanowski).

Czy mamy kupców w kraju? (W. Reger).

Handel i jego prawidłowy rozwój (W. Reger).

Centrala elektryczna w Krakowie (Insp. r. Bartonec).

Sprowadzająca w przemyśle metalowym (Inz. E. Zieleniowski).

Żegluga śródlądowa (Inz. M. Ruczyński).

Drzewa krajowe i sposoby ich użytkowania w przemyśle.

Zagadnienia widzenia na odległość (Inz. Prot. Rawicz).

Szkoły rzemieślnicze dla kobiet (Dr. F. Nossig).

Kobiety w zawodzie kupieckim (Dr. F. Nossig).

Artyzm w rzemiołstwie (St. Womela).

(od Nr-ów 27 do 40 włącznie — Kwartal II-gi 1904)

Technika maszynowa jej cywilizacyjne postępy i zadania (Inz. B. Biegeleisen).

Zużytkowanie silników w przemyśle. (Inz. O. S.)

Zużytkowanie drzewa w kierunku chemizmy. (Inz. M. Matzke).

Producent podręcznik i kupiec (K.).

Towary i negocjowanie ich. (W. Reger).

Przemysłowe gospodarstwo kobiece. (Marya Karzeńska).

O sitowatyzmach apolitycznych. (W. Mędrcki).

O patentowaniu wynalazków. (Inz. Ossowski).

W sprawie kredytu hipotecznego dla włościan.

Ojciec stowarzyszeń współdzielczych i kredytowych, organizator sił ekonomicznych drobniomieszczaństwa niemieckiego, Schultze z Delitsch orzekł, że kredyt, udzielany przez instytucje samopomocy ekonomicznej, powinien być krótkoterminowy i oparty tylko na wzajemnej poręce osobistej i miał zupełną słusność, ale w zastosowaniu do drobniomieszczaństwa niemieckiego. Z równą słusnością, pogląd ten może być zastosowany i do drobniomieszczaństwa naszego; to też, że w naszych towarzystwach zaliczkowych, które wśród członków swych liczą znakomitą większość żywiłów miejskich: rzemieślników, kupców i „pracujących umysłowo”, dobrze zrobią, jeśli się zastępują do przykazań Schultzego, co do udzielania kredytów na osobistą porękę i na czas krótki; jak również dobrze uczynią towarzystwa, liczące wśród członków swych większość włościaniska, jeśli się do przykazań Schultzego nie zastępują i udzielać będą włościanom kredytu hipotecznego i za spłatę długoterminową

Większość naszych prowincjonalnych towarzystw zaliczkowych zabezpiecza hipotecznymi udzielane pożyczki i pomimo, iż formalnie sporządza akta pożyczek krótkoterminowe roczne, jednak w praktyce, wobec stałych zaległości w spłacie rat, pożyczki te stają się w rzeczywistości długoterminowymi 3 — 5 — 8-letnimi. Nie brak poszanowania dla tradycji mistrza z Delitsch, lecz zmusiło ich do tego zgubnego i karygodnego czynu (podług powszechnego mniemania) — życie. Pytanie więc, czy i o ile towarzystwa zaliczkowe mogą z natury swej zaspakajać

Włoszczyznami apolitycznych. (W. Mędrcki).

O patentowaniu wynalazków. (Inz. Ossowski).

Wystawa spirytusowa we Wiedniu. (Inz. St. Szeltga).

Międzynarodowe poparcie technicznego zastosowania spirytusu

Falozowania olejów roślinnych. (Bronisław Koszowski).

Wędopad Niagary i jego znaczenie w elektrotechnice i przemyśle. (Inz. Bogucki).

Lokomotywa parowa na 150 km. w godzinę.

Przemysł a kredyt handlowy. (H. Weiss).

Związek kredytu wiejskiego z miejskim.

Plaga dymu węglowego.

Przemysł i handel w Łodzi. (Stefan Gorski).

Urządzenie warsztatów stolarstka. (Inz. M. T.)

Kongres spirytusowy. (Dr. M. Siganowski).

Przemysł królestwa a rynki galicyjskie. (Gorski).

Przewóz kłosa psów. (L. Koszko).

Owocarnostwo krajowe.

O jarmarku wyrobów krajowych. (K. Mokowski)

Poszczególne komplety wysła są za pobraniem 3/4 korony franko.

Oba kwartaly razem 6 koron.

W odcinku bogato ilustrowane popularne fejletony z postępów techniki i przemysłu.

Administracja „Przemysłowca“.

Śwowska Fabryka -
chemiczna
- - - - - Lwów - - Zamarstynów

„TLEN“

73 Mydła toaletowe:
Mydło Imci para Zabłockiego --
Na - - - - -
Japonek, Wschodnich piękności

Środki opatrunkowe - - - - -
Sole do kąpiel z kwasem węgl.
Plastry angielskie i inne - - - - -
Klramenty, Guma arabska i t. d.

długoterminowe potrzeby kredytowe włością?

Rozpatrzmy argumenty przeciwników poglądu, że towarzystwa zaliczkowe mogą i powinny zajmować się długoterminowym, hypotecznym kredytem dla włości.

„Udzielanie pożyczek długoterminowych nie jest zadaniem towarzystw zaliczkowo-wkładowych i może się to stać dla nich zgubnym, a to z powodu, iż same korzystają wyłącznie z kredytu krótkoterminowego — wkładek oszczędności”.

Co do tego zarzutu, to wydaje się, że, pozorne krótkoterminowy, bo za kilkunasto-miesięcznym wypowiedzeniem, kredyt drobnych a licznych wkładek oszczędności jest najistotniejszym i najbardziej długoterminowym kredytem, jaki tylko istnieje. Składowe części ogólnej sumy wkładek zmieniają się, wycofują, wracają, ale suma wkładek nie tylko się nie zmniejsza, ale ciągle, stale, nieprzerwanie rośnie.

„Tak, ale w czasie kataklizmów dziejących lub gieldowych, w czasie wielkich krachów, lub wojny, wkładki gwałtownie mogą być wypowiedziane i co wtedy?”.

Otóż właśnie wtedy, w czasie wojen i krachów gieldowych, wkładki oparte o ziemię zabezpieczone pośrodku hipoteką — będą poszukiwane, i wtedy, gdy wszystkie inne walory gwałtownie spadną — podnosić się będą walory, oparte na wartości ziemi i nieruchomości tak, jak się podnoszą w cenie w czasie wojen lub krachów gieldowych sama ziemia i nieruchomości.

„Ale przecież może się zdarzyć, że wszyscy, lub większość klientów, składających swe oszczędności w danym towarzystwie, zadowolą naraz wypłaty”.

Tak, jest to teoretyczna możliwość, która się może stać przykłą rzeczywistością pod wpływem jakichś szczególnych, miejscowych warunków, np. popłochu, lub nieporozumień,

jak jest możliwym, że znaczna ilość ubezpieczonych od wypadku w drobnym towarzystwie ubezpieczeń ulegnie wypadkowi i wypłata premii zrujnuje towarzystwo. Na to rada, rozwijając analogię z towarzystwem ubezpieczeń — wzajemne ubezpieczenie się towarzystwa bezpośrednio, lub przy pośrednictwie Banku Związkowego, któryby w takich wyjątkowych wypadkach szedł w pomoc zagrożonemu towarzystwu, otwierając, w zamiar za gwałtownie wycofywane wkładki, kredyt do odpowiedniej wysokości.

Słusznie, aby to wzajemne ubezpieczenie się towarzystw na wypadek nieprzewidzianego wycofywania wkładek odbywało się za pośrednictwem związkowej instytucji kredytowej, która ma większą możność dokładnego zbadania, niżby to mogły uczynić poszczególne towarzystwa, czy dane towarzystwo daje odpowiednią gwarancję do tego wyjątkowego, wysokiego kredytu.

A gwarancją taką towarzystwo przedstawia bez kwesji, o ile długoterminowe, hipoteczne pożyczki udzielane były rozsławnie — o ile są ściągające.

To już nie jest zasadniczą kwestyą udzielenia lub nieudzielenia przez towarzystwa zaliczkowe długoterminowego hipotecznego kredytu, lecz zasada, że kredyty, jak i każdego innego należy udzielać rozsławnie.

(Związek).

Sprawy przemysłowe.

Olejarnictwo jako przemysł drobny.

(Ciąg dalszy.)

Z dotychczasowego opisu urządzeń drobnych olejarni, czytelnik nawet nie specjalista-technik osadzić może, iż odznaczają się one wielką prostotą.

Na pytanie jednakże, czy przy zakładaniu nowych olejarni na podobną małą skalę, mogą one jako wzór służyć — pytanie stawione na początku niniejszego artykułu — należy odpowiedzieć twierdząco, z tem tylko zastrzeżeniem, iż winny być zaprowadzone niektóre drobne, a nie pociągające za sobą wielkich nakładów ulepszenia. Urządzenia bowiem tych pomniejszych olejarni mają pewne praktyczne zalety, których nie można pominąć.

Zaletami temi są: przy całej pierwotności urządzenia, olejarnie te dostarczają też samą niemałą wydajność oleju z ziarn olejnych, jak prasy hydrauliczne, a to dzięki silnie prowadzonemu ogrzewaniu maki. Ponieważ zaś olejarnie owe produkują głównie olej do spożywania, ogrzewanie to, powiększając wydatek oleju, nie jest szkodziwym; niekorzystnym byłoby wtedy tylko, gdyby w taki sposób wylaczany olej był przeznaczony do późniejszej rafinacji.

Powtóre, taż prostota urządzenia warunkuje zarazem jego taniotę. Tak np. właściciel olejarni ręcznej w Siemiatyczach bp. Grodzieńskiej podał, iż śruba żelazna do prasy wraz z blachami kosztowała 35 rub., parnik z blachy miedzianej 15 rub., inne zaś żelazne części maszyn wykonał kowal miejscowy. Przypuszczają jednak, że tak tanie nabycie nie zawsze się powiodzie, to i w takim razie urządzenie ręcznej olejarni najwyżej na 300 rub. ocenąć można.

Wskutek prostoty urządzenia zwyczajny robotnik wiejski zdolnym jest do jego obsługi. Wiadomo powszechnie, jak wiele dobra produkują maszyny zależy od fachowej obsługi dobrego robotnika, im zaś maszyny są więcej uproszczone, tem mniej wymagają się inteligencji od robotnika, co dla podobnych olejarni o tyle jest ważniejszem, iż istnieją one w małych miasteczkach i osadach, gdzie trudno znaleźć uzdolnionego robotnika i gdzie jego utrzymanie i placą wypadaby drogo.

Dziecięce czasy kolei.

Filozofowie pesymizmu, zgorzkniali pisarze, artyści brzydoty, pędzeni wiatrakami mody, mogą nieraz wywołać w niewykształconych masach ludności zwątpienie o całym świecie, zwątpienie, podobne do owego strasznego przeczucia nieuchronnej zagłady, jakie nawiedzało konający świat rzymski.

Mylą się jednak prorocy nieszczęścia, uważając swe uczucie za obiektywną prawdę, mają rację tylko dla siebie...

Ludzkość cala idzie naprzód, zbiorowa praca myślicieli, solidarność kultury współczesnej stwierdza, że warunki życia się polepszają i mnożą bogactwa, mogące zaspokoić potrzeby nase.

Inną jest sprawa, jaki użytek z tego się czyni, inną jest sprawa, jeśli pytamy n. p.: czy jesteśmy dziś szczęśliwsi niż dawniej?...

Nie zapominajmy jednak nigdy tego, co tak namiętnie i z taką przekonującą mocą podnosił Ruskin: „Wszystkie środki i dzieła kultury nie są celem ostatecznym, albowiem służyć mają najwyższemu ideałowi: uszlachetnieniu ludzi”.

Jeżeli więc wzrastają te środki, jeżeli przekształca się życie na stopień wyższy, lepszy, to możemy mówić o postępie, o roz-

woju cywilizacji. Porównanie n. p. dzisiejszych komunikacji ruchu współczesnego z czasami niebyt odległymi; dziecięcem okresem kolei daje nam miarę lotu i potęgi ducha... w jednej dziedzinie.

Przed 40 laty największe stacye podobne były do dzisiejszych lokalnych przestanków; dworzec wiedeński, wówczas obejmujący 1½ km szyn i 7 zwrotnic, uważano za stacyę wprost olbrzymiej wielkości, obecnie posiada on 90 km szyn, 420 zwrotnic zajmując obszar 92 hektarów i jest już... za mały na dziś.

W początkach ruchu największą odpowiedzialność ciężyła na maszynistach, których sprowadzano z Anglii; tym zarząd oznaczał czas jazdy między większymi stacyami; wedle własnego uznania rozdzielali sobie szybkość jazdy, na poszczególnych przestrzeniach.

To też rozkłady jazdy zawierały tylko czas odjazdu z większych stacyj i to na kwadrans, bardzo często z dopiskiem „około”. Czas przyjazdu do stacyj pośrednich oceniał sobie sama publiczność.

Nie było wcale zegarów na peronach i personal kolejowy nie miał zegarków; nieliczne pociągi przybywały mniej więcej o pewnych godzinach, czasem czekali dłużej z godziny, ale nikt się tem nie gorszył.

Ruch nocny uważano za coś niezwykle niebezpiecznego, władze zabroniły go surowo, gdy zaś narazicie przelamano ten opór, wówczas pociągi towarowe szły nocą, osobowo tylko w dzień. Bezpieczeństwo ruchu, sygnalizowanie, było tak różnorodne i niepewne, że przedstawiało po prostu chaos... — Dopiero w r. 1872 zaprowadzono w Austrii jednolity system sygnalizowania.

I pod wieloma innymi względami przedstawiały koleje przed 50 laty, istny chaos. Wysokości peronu były najrozmaitsze, na jednej stacyi podróżni wysiadali wprost bez słopnia, na drugiej musiano przystawiać schodki przenośne. Gdy pociąg ruszył na przestrzeń, wszelka wiadomość o nim się urwała, gdy nie nadchodził w czasie oczekiwany, wyjeżdżał inżynier aby go szukać; porozumienie się telegraficzne stacyi nie istniało jeszcze przy otwarciu pierwszych kolei.

Konduktorowie pełnili również służbę taka, jak rewidowanie biletów, ale także hamowniczych, prócz tego nakazano im czuwanie, by maszynista po drodze nie rzucił z tendru lokomotywy, drzewa dla krewnych lub znajomych...

Nim zaprowadzono oświetlenie pociągu w porze nocnej, zdarzało się bardzo często, że noc zaskoczyła podróżnych na przestrzeni.

Wreszcie tak samo jak nową budowę, również i ewentualnie reperacje można uskutecznić na miejscu. Oprócz walców, które do otoczenia trzeba posyłać do fabryk, zwykle bardzo oddalonych, niema z ręcznej olejarń części składowej, któreby nie można na miejscu zreperować.

Z przytoczonych powyżej powodów przy urządzaniu podobnych małych olejarń na wsi lub w miasteczku nie można zalecić sprowadzenia maszyn zagranicznych, wymagają one bowiem pewnych specjalnych warunków, aby właścicielowi przyniosły odpowiednie korzyści.

Należy tylko, jak już wyżej zauważyłem, wprowadzić pewne ulepszenia, jako to: nadanie walcem szybkości różniczkowej, lepsze urządzenie prasy, w olejarznich zaś konieczne urządzenie transmisyj.

Co do pierwszego, to szybkość różniczkowa walców, jak już wyżej zauważono, przyczynia się do lepszego mielenia ziarna, ponieważ w takim razie działanie walców jest gniotąco-rozcierającym, a nie wyłącznie gniotącym, jak to ma miejsce przy zwykłych olejarznich używanych walcach.

Z pod tych ostatnich walców ziarno wychodzi spłaszczone dużymi płatami, podczas gdy walce z szybkością różniczkową rozrywają ziarno na drobne części.

Przy większej produktyi olejarnie zalecić można prasy hydrauliczne z ręczną pompą.

Odnosnie do transmisyj, a specjalnie do kół zębatych, najczęściej używanych w pomniejszych młynach i olejarznich kornych, można wiele wprowadzić ulepszeń.

Koła zębate drewniane najzupełniej odpowiadają swemu zadaniu w małych zakładach, gdzie siła do przenoszenia nie przewyższa dwóch koni parowych — lecz konstrukcja ich jest zupełnie wadliwa pod względem formy i kalibrowania zębów. (C. d. n.)

Wtedy pociąg stawał i zapalano świece sterynowe, później zastosowano lampy olejne.

Ruszenie pociągu z miejsca i zatrzymanie musiało być wielką rozrywką dla pasażerów, zderzak wozów były drewniane bez sprężyn — rozporządzenia dla maszynistów polecały nader ostrożne zatrzymanie pociągu, aby nie „poprzeczerano” podróży.

Klasa pierwsza miała okna boczne, klasa druga, boczne skórzane zastony do rozsuwania, klasa trzecia miała tylko dach, a czwarta — dodawano do pociągów towarowych — była zupełnie otwarta.

Jazda koleją w słońcu z otwartymi parasolami stanowiłaby dla nas obraz wiele za bawny; przed 40 laty, była to tylko przykra historia w podróży.

W dodatku lokomotywy nie miały urządzeń ochronnych dla iskier, poparzenie więc i popalenie sukien było na porządku dziennym.

Dziś, jazda — szczególnie naszymi kolejami, na których pasażer jest dla kolei, a koleje dla fiskusa — pozostawia jeszcze wiele... do życzenia, ale przecież nieźle mnieście daleko odbiegła ona od obrazu... przed pół wiekiem...

Edmund Libański.

Konferencje handlowo-polityczne.

Powszechna uwaga zwraca się na konferencje handlowo-polityczne, jakie toczyły się obecnie pomiędzy hr. Bulowem a Wittem. Pomimo tego, że przebieg konferencji trzymamy jest w tajemnicy, kraja jednak w kołach dyplomatycznych o treści rokowań rozmaite pogłoski.

Podczas gdy hr. Bülow i Witte konferują, o głównych i zasadniczych kwestyach, inni pełnomocnicy niemieccy i rosyjscy na wspólnych obradach przechodzą kolejno wszystkie pozycje nowej *niemieckiej taryfy celnej*.

Co do minimalnych cel zbożowych nie powzięto jeszcze żadnej decyzji: prawdopodobnie załatwienie tej kwestyi pozostawione będzie na ostatek. Dla tego też wiadomym, czy Rosya zgodzi się na rozróżnienie, przyjęte w taryfie niemieckiej na jęczmień gorzelniany i opasowy. Przyjęcie tego rozróżnienia przez Rosyę byłoby także bardzo ważnym precedensem dla przyszłego traktatu niemiecko-austriackiego.

Za pewnik prawie uchodzić może, że Rosya zaakceptuje niemiecki minimalne cła zbożowe, a równoważnika za to szukać będzie w podwyższeniu rosyjskich cel przemysłowych.

W ostatnim czasie szczególnie podniesiono myśl podwyższenia rosyjskich cel wywozowych od *chemikaliów*, co szczególnie dotknęłoby wysoko rozwinięty niemiecki przemysł chemiczny.

Wkrótce po zamknięciu rokowań handlowo-politycznych pomiędzy Niemcami a Rosyą, na nowo podjęte będą rokowania niemiecko-austriackie. Jeżeli obecnie układy w Nordenney pojdą gładko i szybko, to można się spodziewać, że już w sierpniu rozpocznie się rokowania o traktat handlowy pomiędzy *Austro-Węgrami a Niemcami*, a toczyć się będą najprawdopodobniej w Dreźnie.

Ponieważ rokowania, jakie dotychczas toczyły się pomiędzy Austryą a rządem niemieckim, nie doprowadziły prawie do żadnego rezultatu, postawiając najważniejsze kwestyje w zawieszeniu; ponieważ nie osiągnięto porozumienia ani co do cła od jęczmienia, ani co do kwestyi weterynaryjnej — przeto spodziewać się można, że rokowania austriacko-niemieckie w drugiej swej fazie będą bardzo ciężkie i trudno z góry przewidzieć, jak się ukształtują.

Z przemysłu Królestwa.

Zapomogi na dachówki dla włościan.

Przeasekurowaniem w kraju od chwili wprowadzenia reformy wzajemnego ubezpieczenia więcej aniżeli trzeciej części wszystkich budynków w Królestwie Polskiem, biorąc pod uwagę miejscowości najbardziej zagrożone na wypadek ognia, zarząd wzajemnych ubezpieczeń dostatecznie zabezpieczył fundusze assekuracyjne od zachwiania z powodu pożarów, które najczęściej wywoływało nieostrożne obchodzenie się z ogniem lub podpalenie.

Jeżeli jednak prawidlowo przeasekurowanie wpłynęło na zmniejszenie liczbnie pożarów, to jednak wcale nie zapobiega pożarom zbiorowym, które wymykają zazwyczaj wskutek ścisłego zabudowania danej miejscowości budynkami z materiału łatwopalnego, jak drzewo i słoma. W tym względzie sezon bieżący okazał się najbardziej groźnym i straty, wywołane przez pożary zbiorowe, szczególnie na wsiach, wyrządzają się w cyfrach olbrzymich.

Jak dowodzi praktyka wszechświatowa, skuteczną walkę z pogorzelami tego rodzaju osiągnąć można przez stosowanie nadzwyczaj różnorodnych środków zapobiegawczych, które bywają w związku z miejscowymi warunkami ekonomicznymi, obyczajowymi i t. p., wobec czego w pewnej miejscowości przynosiłomyślnie rezultaty ten lub ów sposób, gdzie indziej inny.

Najścisłejsze badania tej kwestyi przeprowadziły do wniosku, iż dla uniknięcia częstych pożarów zbiorowych na wsiach, między innymi należałoby przedewszystkiem zamienić pokrycia słomiane na dachówkę!

Wobec znacznie wyższej ceny dachówek od słomy i przeważających zalet tej ostatniej w gospodarstwie wiejskiem, jak również ze względu na tradycyjne przyzwyczajenia ludności, rozpowszechnić używanie dachówki do pokrywania chat wieśniaczych można tylko przez okazywanie im gruntownej pomocy.

Mając na uwadze tę właśnie okoliczność i uważając za niezbędne, przy wprowadzeniu jej w czyn, ostrożność w wydatkowaniu fundusów ubezpieczeniowych, należy zachować nadzwyczajną ogólnieść i systematyczność, bacznie śledząc wyniki doświadczeń, wobec czego dla wprowadzenia w czyn projektu, zarząd wzajemnych ubezpieczeń przyjął za sądy następujące:

1) zarząd wzajemnych ubezpieczeń wysygnowya zapomogi bezwrotne osobom, które pokryją wszystkie zabudowania w swojej posiadłości dachówką francuską.

2) początkowo z zapomog tych mogą korzystać tylko właściciele pogorzeli tych wsi, w których budynki wnoszą się jeden przy drugim, a nie rozrzucone są kolonialnie;

3) zapomogi wydają się do wysokości sumy, stanowiącej różnicę pomiędzy kosztem pokrycia dachówką a słomą, obliczając na stopy kwadratowe powierzchnię danych dachów i biorąc za podstawę ceny, istniejące w najbliższym mieście powiatowem na obydwu materyał.

Powiadając o powyższych wywodach zarząd uprasza pp. taksatorów o zakomunikowanie swych uwag co do całości projektu jak i poszczególnych jego części, czy można się spodziewać, iż włościanie projekt przyjął przychylnie, jak również poleca przedstawić do zarządu spis wszystkich fabryk dachówek z wyszczególnieniem najroznorodniejszych gatunków, przewagi jednego na drugim, sposobu używania i ściśle określonych cen za tysiacy.

Panowie taksatorzy powinni obradować nad kwestyą wyuszczoną ze wszystkich

osobami kompetentnymi w tej kwestii, z należnikami powiatów, powiatowymi inżynierami, obywatelami, fabrykantami dachów i samymi właścicielami podczas objazdów służbowych, a po otrzymaniu wszystkich danych, zarząd niezwłocznie wystąpi w drodze właściwej o zatwierdzenie projektu*).

Ruch przemysł.-handlowy

W rubryce tej pomieszczone są Zaprojektowania firm, dostawy i projektowane przedsiębiorstwa, budowle i t. p., dalej poszukiwane i oferowane zastępstwa tak w przemyśle jak i w handlu.

Zapotrzebowania:

Przemysł tekstylny. Pewna znana agentura w Krajowej (Bośnia) chce nawiązać stosunki z fabryką, która by dostarczała materje do ubrania, materje bawełniane, płótna, kretony i fantazyjne wyroby bawełniane.

Czarne sukno. Agentura w Medyolanie potrzebuje większej ilości sukna czarnego.

C. fi. Dyrekcyja kolei państw. w Krakowie rozda w celu budowy warsztatów w wagonów w Podgórze-Plaszowie roboty: murarskie, karmenarskie, ciesielskie, stolarskie, ślusarskie i betonowe, tudzież dostawę konstrukcyi żelaznych, krat, dźwigarów itp. Oferty należy wnieść do 3. września 1904 godziny 12 w południe.

Celem ubezpieczenia dostawy materiałowej (fazytowych (wikolowych i lasowych) dla budowy wodnych na rzecze Sanie, odbędzie się dnia 22. sierpnia b. r. w c. k. kierownictwie budowy regulacyi Sanu pismem rozprawa ofert.

W celu oddania przedsiębiorstwa dostawy szutru na gościńcu państwowym w bocheńskim okręgu budowlanym w latach 1905, 6 i 7 odbędzie się dnia 22. sierpnia w Starostwie bocheńskim licytacya ofertowa.

C. fi. Intendentura wojskowa 10 korpusu w Przemyślu stara się o drzewo i węgiel kamienny dla wojskowych magazynów w Przemyślu, Gródku, Jarosławiu, Łańcuchu, Rzeszowie, Dębicy, Strylu i Samborze. Termin kontraktów kupieckich upływa z dniem 16. sierpnia o 10. w południe dla pierwszych czterech miast, dla dalszych 22. sierpnia 1904 o 10. przed południem.

Zarząd główny tów. Kółek rolniczych we Lwowie (Kopernika 10) uprasza ohytaliu rolników, mających do sprzedania nasienie grochu pastewnego, wyki kosmatej i piaskowej, hreczki, gorczyczy białej, choćby w małych ilościach (nie wagonowo), aby zechcieli próbki wraz z ofertą nadsyłać pod podanym adresem.

Drzewo. Jedną z firm w Palermo poszukuje domu dla dostawy znacznych ilości drzewa sosnowego i bukowego.

Skóra. Pewna firma w Tunisie pragnie nawiązać stosunki z fabrykantami skór.

Przemysł tekstylny. Agentura czynna od lat dziesięciu na rynkach Kopenhagi poszukuje następujących towarów: materje bawełniane, materje na ubrania i okrycia, dywany, materje na meble, płótna, koszule, bluzy, oraz wyrobów trykotowych wszelkiego rodzaju.

*) Sprawy te należałyby również poruszyć w Gałecy wobec olbrzymich klęsk ogniowych (Przyp. Red.).

Przemysł żelazny. Agentura w Medyolanie poszukuje zastępstwa firmy mogącej dostarczyć kosy i sierpy (uprasza o cenniki).

Przemysł skórzany. Firma wyprawiająca skóry na wierzchy i podszwy, może mieć edybit przez agenturę w Brukseli, która poszukuje zastępstwa tych produktów.

Blizszych informacji udzieli z największą gotowością Redakcyja „Przemysłowca”.

Sprawy techniczne.

K. FOLKIERSKI.

Żelazno-betonowe progi kolejowe.

(Dokonczenie.)

Ameryka.

Doświadczenia w Ameryce trwają już od dawna. Pierwsze użyte progi żelazno-betonowe składały się z dwóch kształtówek [50 m/m wysokich, przechodzących przez dwie bryły betonu 0'90 × 0'23 × 0'18. Odstęp wewnętrzny tych brył wynosił 0'60 m. Tam, gdzie uzbrojenie nie było chronionem od wpływów atmosferycznych, nałożono warstwę czystego cementu, a ściany wewnętrzne połączone zaprawą o grubości kształtówki l, t. j. 0'05. — Bełeczka drewniana wewnątrz, dozwalała otoczenie śrub, a ustaloną była specjalną zbroja, usztywniająca ją wraz z kształtówkami [. W Stanach Zjednoczonych doświadczenia te progi na przeszlreni 2000 m.

Miesicznik amerykański „The Cement” z r. 1903 podaje sprawozdanie z doświadczeń uczynionych przez p. Burhena na progach żelazno-betonowych utworzonych z równoległoscianów betonowych 20 cm szerok. i podstawy, 115 u góry, wysokich 14 cm. Zbroja zatopiona w tej bryle, składa się z kształtówki l lub — lub też ze stalię szerokostopowej szyny, głową na dół, połączonej u dołu z żelazem płaskim.

Włochy.

Towarzystwo kolei Adryatyku zarządziło próby progów żelazno-betonowych, dla których, zdaje się, oszczędność roli nie odgrywała. Całkowita długość wynosi 2'60 m dla normalnej szerokości toru, dwa inne wymiary są 0'20 × 0'13. — Zbroja składa się z 29 prętów, ułożonych w kształcie I, u góry 5, ścianka 9, zaś u dołu 15 prętów z 2 rzędach. Ciężar całkowity zbroi 20 kg, zaś prog 190 kg.

Francya.

We Francyi pierwsze progi były systemu *Candlot-Cobanem* (kolej wschodnia), *Hennebique* opatentował również system progów. Przedsiębiorca z Perpignat p. *Sardzie* wynalazł próg, przyjęty przez koleje państwowe.

Zasadą jest zbroja z żelaza rozwiniętego

System ten jest jedyny obecnie w użyciu i uznany za najlepszy.

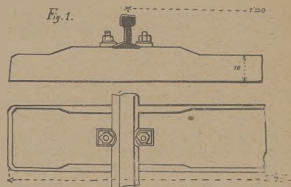

Fig. 1. przedstawia połowę progów szyną szerokostopową, a fig. 2. utwierdzenie szyny, tak urządzone, że szuba sama odkładac się może.

Dla kolei Paryz-Orleans zamówiono już drugą dostawę, a ministerstwo kolonii we Francyi zamówiło progi żelazno-betonowe 200 dla wyspy Reunion, a 1000 dla Côte d'Ivoire.

Przyłwierzenie szyny.

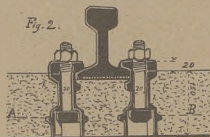

Fig. 2. Przyłwierzenie szyny.

Fig. 5. Przekrój A.B.

W Austrii nie próbowano dotychczas tego nowego systemu, a miały on znaczenie nietylko dla kolei, ale i dla rozwoju przemysłu cementowego, dla którego many materiały podostałkiem w naszym kraju.

Kronika techn. i przem.

Z wystawy metalowej.

Na wystawie metalowej zabytków historycznych nadsyłały bardzo cenne okazy. Przedwzyskiem wyróżniają się zabytki, używane przez Muzeum dyceyalne w Tarnowie, które dzięki niezmordowanej zapobiegliwości ks. dra Bąby, rektora Seminarium duchownego, uchroniło wiele cennych okazów sztuki i kultury od zniszczenia po kościołach parafialnych.

Do takich należą: kielich gotycki, para ampułek barokowych, szklanych, srebrem montowanych, krzyż romański i inne okazy, które będą prawdziwą ozdobą wystawy. Najpiękniejszą jest kupa z ślicznymi, srebreni,

Chylewski, Hrubi i Sp.

dawniej Władysław Niemecksa

Biuro techniczne i zakład instalae. WE LWOWIE

Kopernika 15a, II p.

Projektujemy i wykonujemy: Ogrzewania centralne, wentylacje wodociąg i kanalizacyjną rurową, łożnie, łożenki, wiercenie studzien i ustawianie pomp. Pralnie i suszarnie mechaniczne. (Oświetlenie patentowanem naftowym światłem żarowym „Znicz” w miejscowościach nie posiadających gazowni.)

złożeniami kłaniami w stylu późno-gotyckim i trzema orłami dwugłowymi z drucików i blaszek srebrnych i złotych. Pokazała ilość ładnych wyrobów złotniczych uzczyli p. Eugéniusz Kleitz, właściciel firmy „Givellego”, z zakresu zastaw stolowych i cennych dawnych biżuterii. P. Przybysławski Władysław ze Lwowa nadesłał wśród innych kilka kłódek, będących arcydziełami kunsztu ślusarskiego pod względem wykończenia mechanicznego, ładne okazy brązownicwa, jak dzwon i moździerzyki wiwatowe. Paweł Benedyktowicz reflektory, parę brązowych kolek, ładnych w pomysłach i wykończeniu, świecznik w stylu empire i kilka innych, również interesujących zabytków.

Komitet wniósł prośbę do konsystorza księżego-biskupiego o udzielenie pozwolenia na wypożyczenie metalowych zabytków kościelnych z kościołów i klasztorów krakowskich i na nadzieję, że konsystorz przychyli się ją ziaiaty, podobnie jak w czasie wystawy jubileuszu Uniwersytetu, a wówczas na wystawie będzie można oglądać wiele zabytków naszego przemysłu metalowego, ukrytych po kościołach i skarbach klasztornych

Cunard line.

Dnia 25. lipca w Budapeszcie podpisał prezydent ministrów układ między rządem węgierskim, a angielskim tow. dla żeglugi „Cunard Line”, mocą którego tow. to obejmuje żeglugę na lini Fiume-Nowy-York w celach emigracyjnych. Kontrakt obejmuje 31 punktów, dotyczących się rozkładu jazdy, cen i przestrzegania pewnych form stałych dla emigrantów.

Jestto fakt, który niewątpliwie wpłynie na nowo ukształtowanie się żeglugi austriackiej, a tym, co emigracja za chlebem i pracą ułatwi bardzo przedź.

Cyfrę podane przez „Bureau of Commerce and Labour” w Waszyngtonie, przedstawiają się następująco:

Wymigrowało w roku:

	1893:	1903:
z Anglii	156.485	61.672
z Niemiec	194.786	40.086
z Szwecji i Norwegii	61.675	70.489
z Rosji	9.186	156.093
z Austro-Węgier.	27.625	206.011
z Włoch	31.792	230.622
z Francji	4.821	5.578

Cyfrę tę dla Cunard-Line są dostatecznym dowodem, że na emigrantach z Austrii można zrobić dobry interes.

Miejska szkoła przemysłowa.

Z dniem 1. września b. r. rozpoczyna się nauka. Na oddziale przemysłowym udziałem będzie nauka rysunku zawodowego, a mianowicie: 1) blacharskiego, 2) krawieckiego, 3) ślusarskiego artystycznego i maszynowego, 4) stolarskiego, 5) szewskiego, 6) wszelkich innych zawodów.

Do miejskiej szkoły przemysłowej mogą być przyjęci uczniowie, którzy albo ukończyli z dobrym postępem klasę drugą kursu nauki uzupełniającej przy jednej z lwowskich szkół miejskich, albo wykazują się świadectwem z ukończonej klasy drugiej szkoły średniej, albo złożyli odpowiedni egzamin wstępny.

Nauka odbywać się będzie w niedzielę i święta w godzinach porannych, a w dniu powszednim w godzinach wieczornych, przez 10 godzin tygodniowo. Nauka jest bezpłatna.

Zapisy i egzamina odbywać się będą od dnia 28. sierpnia począwszy do 31. sierpnia b. r. włącznie, od godz. 7—8 wieczorem, w kancelaryi dyrekcji w gmachu szkoły im. Mickiewicza przy ul. Teatralnej.

Autynit.

Nazwę tę nadał p. E. W. Meyer nowemu własnego wynalazku płynow: do gaszenia pożarów. O zdumiewających wynikach prób gaszenia pożaru tym środkiem, przed-

siębranych w Ostrawie Morawskiej przez kilka tamtejszych fabryk, otrzymujemy wiadomości od jednego z naszych kolegów, świadka przedsięwzięcia. Stos z desek, kłódek i t. p. materiałów palnych polany nałg i zapalony, aż tak silnie gorąco, że według nocnego świadka, w odległości 30 kroków od stosu, gorąco było nie do znieśnienia. Wynalazca posmarował sobie twarz, włosy i ręce autynitem, zbliżył się do gorejącego stosu i kilku ruchami siłkawy zgasił ogień. Bezka smoly zapalona, została zgaszona zwykłym kłódek, przedtem jednak wynalazca umoczyłszy ręce w płynie, zanurzył ją bezkarnie w płonąca smotę. Wynalazca zamierza próby se swym wynalazkiem przedsiębrać w Galicji i około połowy lipca ma zamiar urządzić je we Lwowie.

Kolej w Tatrach po stronie węgierskiej.

Na Węgrzech jest w związku towaryzystwo akcyjne w celu budowy kolei elektrycznej od stacji kolejowej Poprad-Elka do Tatra-Fured. Przedsiębiorstwo czyni zabiegi o uzyskanie koncesji i materialnego poparcia ze strony ministerstwa handlu.

Wynalazki i konkursy.

JAN SZCZEPANIK.

O fotografii w naturalnych barwach*.)

(Ciąg dalszy).

Wiadomo nam z teoryi i praktyki, iż procesy optyczno-chemiczne odbywają się jedynie wskutek działania promieni wnikaających w ciała, a nie tych, które się odbijają (są reflektowane). Teorya Vogla o naczulaniu suchych płyt w zasadzie polega na tem: płyta musi być pokryta barwnikiem koloru dopełniającego barwę, na którą płyta ma być naczulana.

Czerwony barwnik odbija promienie czerwone; pochłania on natomiast promienie niebieskie i zielone. Z tego powodu cznym jest barwnik czerwony jedynie na zielono-niebieskie promienie.

Skorozatem tej teoretycznie pomyslanej mieszanki barwników nadamy tę właściwość, że pewne jej składniki będą czułe na niektóre promienie (na pochłaniające), na inne zaś nie (na odbijane), umożliwiając tem samem tylko rozwiązanie kwestyi fotografii kolorowej, ale nadamy nawet owej mieszanki barwników — własności optycznych.

Rozmatę je cząstki odbijać będą rozmaite promienie i ujawnią się przeto w rozmaitych barwach.

Ta mieszanka rozmaitych barwników będzie miała na papierze wygląd szary — a względnie, jak to zobaczymy później — czarny.

Wiedziano o tem już w starożytności, że istnieją barwniki bielejące pod wpływem światła. Jeszcze przed Daguerre'm i Nicép'm starano się o wyzyskanie tych właściwości barwników, celem utrwalenia obrazów w *camerze obscurae*.

Ale co ciekawsze, już wcześniej usiłowano utrzymać obrazy kolorowe zapomocą procesu wybielenia. Bardzo niedokładne rezultaty, potrzeba wystawiania na światło z powodu małej czułości — przez całe tygodnie — były powodem rychłego zaniechania tych prac.

Dopiero gdy najrozmaitsze wysiłki dla otrzymania obrazów w kolorach naturalnych, nie doprowadziły do żadnego praktycznego rezultatu, przypomniało sobie na nowo daw-

na metodę wybielenia i zajęto się nią ponownie.

Wiener i Liesegang podjęli eksperymenty na nowo i przysłał wnet do przekonania, że jedyną drogą do rozwiązania problemu fotografii w naturalnych barwach — to metoda wybielenia z mieszaniny cząstek ciał barwiących.

Zapomocą zmieszana wszystkich barw spektrum i dających się wybielić, można na szkle, na kartce papieru, albo na innym materiale polewczym z warstwą barwników, wywołać kolorową kopię, według kolorowego obrazu.

Tłómaczy się to w ten sposób: skoro na tak sporządzony papier zaczną działać promienie czerwone, odbiją się one od cząstek czerwonych i wskutek tego nie wybiela barwnika czerwonego, nie wywołują w nim foto-chemicznego związku. Inne cząstki jednak, pokijają czerwone promienie i wybielają w tych miejscach. Kolor czerwony pozostanie tylko tam, gdzie padną promienie czerwone, t. z. gdzie go chroni czerwieni wzoru.

Tak samo ma to się rzecz z innymi barwaniami. (C. d. e.)

Elektryczne diwany.

Zastosowanie elektryczności do stwarzania ciepła nie jest rzeczą nową; mamy już piece elektryczne do topienia rudy żelaznej, elektryczne ogrzewacze wody, piece elektryczne do wypalania porcelany, a nawet piece do przerabiania stali. Dotychczas wytwarzano jednak ciepło za pomocą elektryczności miało zwykle wysoką, lub możliwie naj wyższą temperaturę, a przyrządy były ciężkie i niezgrabne.

Obecnie udało się francuskiemu inżynierowi Kamilowi Herzogowi wynaleść sposób ogrzewania zapomocą elektryczności nie tylko okryć jak koldery, koców, lub kobierców i chodników, ale także tak zwanych „okładów” ciała w celach leczniczych o stałej, umiarkowanej cieplocie odpowiedniej dla „ciała ludzkiego”. — Tkanka jakiej używa się do wyrobu okryć, kobierców, lub wreszcie materjału na okłady, na oko w ničem się nie różni od zwykłych tkanin; faktycznie jednak składa się z dwóch rodzajów nici, z której sporządza się zwyczajnie materja na okrycie lub chodnik jak konopie, jedwab, wlna itp. i z metalowego cienkiego drutu, który w pewnym miejscu zewnątrz tkaniny zwyczajnie na krańcu tkaniny wystaje i służy do rozprzodzenia prądu elektrycznego po całej materji. Ten drut metalowy, wpleciony w materję a rozprzodzący po całej tkaninie umiarkowany prad ciepła i tak jest sporządzony, że nie może być nowy o jakim wybuchu elektryczności w czasie rozprzodzania jej po całej materji. Do tego ciała materja może być mokra, a elektryczność krążyca wysusza materję bez żadnej przesydky.

Kobierce w ten sposób utkane, mogą być ogrzane od 25 do 35°, materje słuzące do celów leczniczych na okłady — mogą mieć temperaturę wyższą w wypadkach, gdy się rozchodzi o desyfkację wnet 150°. Tego rodzaju tkaniny znajdują w technice zastosowanie jako filtry, do gęstych cieczy, jako wiązki bez końca, w fabrykach papieru etc., w końcu mogą być używane w wagonach, w tramwajach elektrycznych i kolejach w ziemie gdy rozchodzi się o to, by maty były ciągle o jednej temperaturze ciepła ogrzewane.

*.) Autor-wynalazca pisze o swej patentowej metodzie fotografii w barwach naturalnych. (Przyp. Red.)

Pouczenia i przepisy.

Rsiażka narzędziowa.*

(Celem oswobodzenia naszego języka z nazw różnorodnych narzędzi, które wzięte prosto z niemieckiego i przekręcone nader są często używane, pomieszczyamy dla wszystkich przemysłowców, techników i rzemieślników „KSIĄŻKĘ NARZĘDZIOWĄ”, ułożoną staraniem Technicznej Sekcji Łódzkiej.)

(C. d.)

VIII. NARZĘDZIA MURARSKIE.

Młotek okrusz Ziegelputzhammer
Narzutka Kelle
Pędzel (kiść) Pinzel
Sklepidia Bogenstellung
Świdar murarski Maurerbohrer
Wapnica Kalkfass
Zapadka Fugkelle
Zalierka Reibeibrett.

Głosy z kraju.

Strasna Redakcyo!

Jak wiadomo — to reklama jest przednią strażą dla rozwoju przemysłu. A że nasi przemysłowcy i kupcy mogliby się wiele nauczyć od sąsiadów importujących mitylko towary, ale wprost artystyczne reklamy i ceniki swoich wyrobów — również jest rzeczą wiadomą Z prawdziwą przyjemnością pozwalamy sobie podnieść fakt, zasługujący na zaznaczenie — mianowicie wydanie istotnie wspaniałego cennika przez magazyn uniwersalny firmy „R. Dobner w Krakowie”.

Karta tytułowa, to chromatologia z obrazu Tejmajera.

Obszerny spis rzeczy, obejmujący 245 stron, ilustrowany bogato — jest poprzedzony portretami malarzy polskich, oraz ich oryginalnymi autografami, polecającymi przybory malarskie firmy.

Cennik ten, wykonany w całości w kraju, jest zarazem reklamą dla sprężystej firmy, a byłoby rzeczą pożądaną, by tak elegancki sposób reklamy znalazł naśladowców.

Mamy doskonale drukanie, wytworne litografie w kraju, mogące zadowolić wszelkie wymagania artystyczne, a publiczność zrozumie i uzna z pewnością usiłowania naszego przemysłu na polu reklamy.

Upraszam o umieszczenie powyższych słów.

Józef M.....ski.

Telefony dla lokatorów.

Jeden z naszych czytelników rzecza myśli, która wprowadzona w życie, oddałaby wielu ludziom duże usługi.

Czytelnik nasz mówi: właściciele domów pobierają duże komornę, czyby więc wielką szkoda było dla nich zaprowadzenie telefonu dla użytku lokatorów?

Istotnie.

100 koron na rok dla właściciela domu nie stanowi nic prawie, a cała rzecz miałyby z tego duża wygoda.

Telefony „domowe” — rzeczywiście mogłyby się przyjąć w miastach i służyć ku wygodzie tysięcy ludzi.

Z różnych dziedzin.

STANISŁAW KRAUZ.

Praca a choroba.

(Dokończenie.)

Istnieje specjalna choroba „olowiana”, trapiąca ludzi zajętych w tych gałęziach przemysłu, gdzie ma się do czynienia z ołowiem pod jakąkolwiek postacią, a postaci tych jest w różnych przemysłach bardzo dużo; specjalnie w fabrykach żelaznych trzeba zważyć na wydzielające się szkodliwe gazy i t. p.

Trzecia wreszcie część higieny przemysłowej zajmuje się zapobieganiem nieszczęśliwym wypadkom przy pracy, zaleca urządzenia ochronne przy maszynach i t. p. Bardzo często się zdarza, że niedbalstwo lub grozowa oszczędność ze strony pracodawcy pociąga za sobą bardzo opłakane skutki, kalcetwo lub nawet śmierć pracownika. Znane są wypadki, gdzie kilka desek, służących do pokrycia trybów, młotkarni i t. p., mogłoby zapobiedz nieszczęśliwym wypadkom. Higiena

przemysłowa nawołuje do ochronnych urządzeń, stara się konstruować jak najszybciej i jak najwygodniejsze tego rodzaju urządzenia, wreszcie otwiera wystawy maszyn z ochronnymi aparatami. Zanotować tu należy otwarcie takiej wystawy stałej w Charlottenburgu pod Berlinem w końcu przeszłego roku. Wystawa ma na celu zapoznanie szerszej publiczności z postępem ciągłym, jaki zaznacza się corocznie na polu wynalazków przyrządów ochronnych. Widziny tam szereg maszyn różnego rodzaju w ruchu, przyczem każda maszyna zaopatrzona jest w przyrządy chroniące od nieszczęśliwych wypadków: tryby i transmisyje zastąpione drucianymi siatkami i t. p. Prócz maszyn w ruchu, znajduje się na ścianach pełno tablic z rysunkami i fotografiami wzorowo urządzonych fabryk i warsztatów, a w specjalnej salie odbywają się co pewien czas odczyty z dziedziny higieny przemysłowej.

W Wiedniu widziałem muzeum higieny przemysłowej (Gewerbehygiene-Museum) gdzie również dużo modeli maszyn opatrzone przyrządami chroniącymi od wypadków, prócz tego dużo tam ciekawych rzeczy, dotyczących chorób zawodowych n. p. okazy szcęk, zbrunianych przez fosforową nekrozę, żubrów różnego rodzaju kurzu, wydzielającego się w różnych zawodach, zbiór ekshauzatorów, respiratorów i okularów ochronnych i t. p. W niedzieli widzieć tam można sporo robotników lub uczniów, którym specjaliści objaśniają znaczenie przedmiotów. Takie poglądy nauczanie wraz z odczytami ma niezmiernie doniosłe znaczenie. Bo nie można zaprzeczyć, że obok oporu właścicieli fabryk i warsztatów w pewnym stopniu przeszkodę dla postępu higieny przemysłowej, stanowi niedbalstwo i lekkomyślność pewnej części pracowników, wypływające z nieświadomości skutków, jakie z nieoglednego zachowania się wynikają. Przywiązanie do starych warunków pracy, brawura i nieznanomość organizmu ludzkiego, zasad higieny w ogóle a przemysłowej w szczególności —

oto mur o który dziś rozbija się bardzo dużo usiłowań udzielnienia pracy. W tym kierunku u nas jest niezmiernie dużo do zrobienia. Fabrykanci muszą być prawie zobowiązani do zastosowania ochronnych i higienicznych urządzeń, a pracujący zrozumieć powinni, że usiłowania te leżą w ich interesie i współdziałać z niemi należy.

Sprawy zawodowe kobiet*.

ANTONINA L. SKA.

Kobieta w służbie publicznej.

(Ciąg dalszy.)

Błuda kobiece na wydziale filozoficznym.

Kobiety mogą uczęszczać na wydział filozoficzny jako słuchaczki zwyczajne lub nadzwyczajne.

P przyjęciu decydują dziekan wydziału filozoficznego.

Wszelkie warunki przyjęcia omówiłam w poprzednim rozdziale, teraz należy poświęcić słów kilka słuchaczkom nadzwyczajnym.

Te muszą przedłożyć:

- 1) świadectwo urodzenia,
- 2) miejsce zamieszkania,
- 3) świadectwo matury seminaryjalnej lub licealnej.

Słuchaczki nadzwyczajne muszą mieć najmniej 10 godzin wykładów w tygodniu.

Studia na wydziale filozoficznym trwają 4 lata. Koniecznym warunkiem osiągnięcia doktoratu filozofii jest przedłożenie rozprawy naukowej, oraz złożenie dwóch ścisłych egzaminów (rygorozów).

Wynik egzaminów stwierdza czy i w jakim stopniu kandydatka posiada uzdolnienie do badań naukowych w pewnym zakresie.

Kandydatka jest tylko wtedy dopuszczoną do doktoratu, gdy przedłoży dowód uczęszczania na wydział filozoficzny przez 4 lata jako zwyczajna immatrykulowana słuchaczka.

Rozprawa w manuskrypcie lub też drukowana musi zawierać umiejętne badanie jednej z gałęzi na dowolnie obrany temat. Tę należy oddać dziekanowi, który wraz z dwoma referentami ją osądza.

Gdy osądzenie wypadła pomyślnie, kandydatka jest dopuszczoną do obu ścisłych egzaminów.

Rygorozum ustne obejmuje 2 ściśle egzamina, jeden 2 godzinny, drugi 1-nogodzinny. 2-godzinny egzamin obejmuje:

- a) jedną część przedmiotów z grupy filozoficzno-historycznej,
- b) część przedmiotów z grupy matematyczno-przyrodniczej.

Jednogodzinny egzamin obejmuje filozofię.

Kandydatki, które przedłożyły rozprawę filozoficzną zdają w 2-godzinny egzamin filozofię, a w 1-nogodzinny przedmioty z grupy matematyczno-przyrodniczej lub filozoficzno-historycznej.

Tak jeden jak i drugi egzamin musi być złożony na tym samym uniwersytecie, na którym pracę naukową przedłożono.

* Upraszamy fachowców o nadsyłanie nam uwag, gdyż uważali pewne wyrazy za niewłaściwe.

* Ciąg dalszy „Jak wychowywać córki?” w następnym numerze.

Jeśli kandydatkę przy egzaminie reprobowano, może zdawać powtórnie po upływie trzech miesięcy.

Przy powtórnie reprobowaniu może zdawać po raz 3-ci po upływie jednego roku.

Przy 3-ciem reprobowaniu zostaje zupełnie wykluczona.

Opłata za:

- 1) osądzenie pracy naukowej wynosi 40 K.
- 2) za 2-godzinny egzamin 80 K.
- 3) za 1-godzinny egzamin 40 K.
- 4) Za pomocję doktorską 60 K.

Farmaceutyka

Równocześnie z dopuszczeniem kobiet do medycyny pozwolono uczęszczać na farmaceutykę.

W ten sposób i kobiety mogą otrzymać stopień magistra farmacji, oraz pozwoleńie samodzielnego prowadzenia apteki.

Aby otrzymać stopień magistra farmacji musi kandydatka przedłożyć dowód:

- 1) 3-letniej nauki aptekarskiej,
- 2-letnich studiów uniwersyteckich, oraz dowód egzaminów z dobrym skutkiem.

Warunki przyjęcia do nauki aptekarskiej są następujące:

- a) dowód poddaństwa austriackiego,
- b) świadectwo urodzenia na dowód ukończonego 16-go roku życia,
- c) świadectwo ukończonej 6 klasy gimnazjum krajowego lub zagranicznego, jakoteż szkoły realnej (jako prywatystka),
- d) jeśli kandydatka ukończyła 6 klas szkoły realnej musi ponadto przedłożyć świadectwo egzaminu z języka łacińskiego w zakresie 6 klas gimnazjalnych.

Czas studiów aptekarskich trwa 3 lata.

Kandydatki z ukończoną maturą gimnazjalną uczęszczają tylko 2 lata. Po ukończeniu tychże kandydatki musi złożyć egzamin tyrocylny, a następnie rozpocząć studia uniwersyteckie. Te obejmują 2 lata.

1-szy rok obejmuje następujące przedmioty:

Fizykę, specjalną botanikę, ogólną botanikę, ćwiczenia w chemicznej analizie, ogólną organiczną i nieorganiczną chemię;

2 rok: chemię farmaceutyczną, farmakognozę, ćwiczenia w chemicznej analizie i w farmakognozie przy pomocy mikroskopów, ćwiczenia w farmaceutycznej chemii i chemicznej analizie.

Aby otrzymać stopień magistra farmacji musi kandydatka złożyć 3 egzamina wstępne, oraz jedno ścisłe rygorozum.

Egzamina wstępne składa się na wydziale filozoficznym, rygorozum na wydziale medycznym. Tak jedne, jak i drugie składać trzeba na tym samym uniwersytecie. Egzamina wstępne obejmują fizykę, botanikę i ogólną chemię. Gdy kandydatka przy 1-szym lub dwóch egzaminach nie odpowie, musi zdawać powtórnie najdalej w październiku następnego roku.

W razie niepomysłnego wyniku przy 3-cim egzaminie musi kandydatka po raz drugi uczęszczać na przedmioty 1-go roku, a przy końcu zimowego półrocza egzamin powtórzyć.

Powtórne składanie egzaminu jest dozwolone. Dla 3-ciorazowego składania egzami-

nu koniecznym jest pozwolenie ministra oświaty.

W celu złożenia ścisłego rygorozum należy zgłosić się do dziekana wydziału medycznego, oraz przedłożyć dokumenty dotyczące studiów wstępnych jakoto:

- 1) Świadectwo złożonych egzaminów wstępnych.
- 2) Dowód pilnego uczęszczania na wykłady 2-go roku farmaceutyki.
- 3) Dowód pilnego oddawania się przepisanyemu ćwiczeniom praktycznym w chemicznym laboratorium od rozpoczęcia letniego półrocza 1-go roku farmaceutyki do czasu złożenia egzaminów praktycznych.
- 4) Dowód pilnego oddawania się ćwiczeniom w instytucie farmakognozyjnym.

Rygorozum obejmuje praktyczny egzamin z analitycznej i farmaceutycznej chemii, oraz farmakognozy przy pomocy mikroskopu, jakoteż teoretyczny ogólny egzamin z ogólnej farmaceutycznej chemii i farmakognozy.

Praktyczne ćwiczenia można wykonywać w ostatnim miesiącu 2-go roku studiów.

Jeśli kandydatka złoży wszystkie egzamina otrzyma stopień magistra farmacji.

Taksa egzaminacyjna za wstępne egzamina wynosi 60 K, za rygorozum 140 K.

Kobietom, które otrzymały stopień magistra farmacji, oraz stopień doktora filozofii, przysługują tytuł „doktora farmacji”.

Posiadając stopień magistra farmacji, może kobieta jako dyplomowana asystentka oddać się praktyce aptekarskiej.

Aby otrzymać prawo samodzielnego prowadzenia apteki, koniecznym jest poświadczenie ministra spraw wewnętrznych, jakoteż dowód, iż ubiegająca się o to kierowniczo osoba najmniej przez 5 lat oddawała się praktyce aptekarskiej jako asystentka. Z tych 5 lat przynajmniej 3 musi spędzić w aptece zagranicznej.

Nostyfikacja zagranicznego dyplomu doktora medycyny.

Kobiet, które na wydziale medycznym w zagranicznym uniwersytecie zdobyły sobie tytuł doktora, mogą żądać nostyfikacji w przypisaniu ważności praw w Austrii po wypełnieniu przepisanych warunków.

W tym celu musi kandydatka wykazać:

- a) austriackie obywatelstw,
- b) dowód ukończonego 23-go roku życia,
- c) świadectwo dojrzałości gimnazjum zagranicznego.

Uczęszczania przez 10 półrocz na wydział medycyny uniwersytetu zagranicznego.

O przyjęciu decyduje kolegium profesorskie wydziału medycznego.

Gdy kandydatka zostanie dopuszczoną do nostyfikacji musi poddać się ścisłym egzaminom, a następnie otrzymuje pomocję doktorską.

(c. d. n.)

Handlowych za rok ubiegły uderza pewien, dający wiele do myślenia szczegół! Mianowicie Wydział Rekomendacji Pracy obu wspomnianych Towarzystw zaznacza, że pewna część osób, włączających w różnych firmach, nie została obsadzona przez Wydział dla braku odpowiednich kandydatów wśród członków Towarzystwa Kwalifikacyjne wymagane od kandydatów dotyczyły przeważnie dobrej znajomości języków obcych.

Zastanowisz się głębiej nad poruszoną kwestją, dochodzimy do przekonania, zgodnego z istotywnym stanem rzeczy, że nauka języków cudzoziemskich zajmuje bardzo ważne miejsce w programie umiejętności, potrzebnych pracownikom handlowym. To też zarówno pojedyncze jednostki tej sfery, jak i korporacje, a także rodzice, kształć dzieci w szkołach handlowych, bardzo żywo odczuwają potrzebę szerzenia znajomości języków obcych i w tym kierunku dają z mniej, lub więcej pomyślnym skutkiem. Znajomości języków obcych nabyć można do pewnego stopnia w szkołach lub na kursach handlowych; przy pomocy lekcji prywatnych, przez praktykę handlową za granicą, oraz na drodze samouctwa.

Jaknikolwiek sposobem młody człowiek toruje sobie drogę przez gęstwinę słów, zwrotów i wyrażeń cudzoziemskich, dobry podręcznik (słownik, metoda, gramatyka etc.) jest dlań bardzo ważnym środkiem pomocniczym. Podręczników jednak takich piśmiennictwo nasze liczy dotąd niewiele — opracowanie większej ich części pozostawia również wiele do życzenia.

Obecnie dzieł podręczników wzbogaceniom został nowym dziełem, ułożone z niezwykłą starannością i dużym nakładem pracy. Dziełem tem jest niedawno wydany w Warszawie „Podręcznik do korespondencji kupieckiej w pięciu językach”, opracowany przez pp. Kocenta-Zielińskiego i Kiersta. Obszerna la pra ca dzieł sie na 2 części: pierwsza, obejmująca 750 stron, zawiera zwroty, używane w korespondencji handlowej, ułożone w alfabetycznym porządku (podług alfabetu polskiego) w językach polskim, rosyjskim, francuskim, niemieckim i angielskim; część druga — na 70 stronach obejmuje słownik towarowy, geograficzny, imiona własne, liczebniki, początki i zakończenia listów i skrótów, w listach handlowych używane, również w 5 językach, a nadto metrologie i monetyle.

Przy pomocy omawianego podręcznika studujący nie wykieruje się wprawdzie na korespondenta handlowego, dzieło to jednak każdemu adeptowi handlu odkać może duże usługi, gdyż ułatwi mu wprawianie się w samodzielne pisanie listów po za gotowymi wzorami, podawanymi przez inne podręczniki korespondencyjne. Szczególnie zaś duże usługi może ono oddać samouctom, nie mogącym korzystać ze zwykłych słowników, podających tylko oddzielne wyrazy, często niewłaściwie potem stosowane w układanych samodzielnie przez samouctów zdaniach i określach. Nie bez pożytku również będzie wspomniana książka dla uczniów, szkół handlowych i komercyjnych przy pracy po za murami szkoły. Może ona odgrywać również rolę „Pogotowia Ratunkowego” dla niedoświadczonego wprawnych korespondentów.

(Przegląd bankowy).

J. Szyc.

Bibliografia.

Podręcznik do korespondencji kupieckiej, (w pięciu językach).

W sprawozdaniach dwóch istniejących w Warszawie Stowarzyszeń Pracowników

Korespondencyja Redakcyi.

WP. M. D. Podwolezykskach. Prosimy o podanie nam swego adresu, wdzącas odpowiedzi na przyslane pytanie o wosku ziemny listownie.

W. P. Tomasz Skupnik w Labathau (Węgry). Poinformujemy się i damy odpowiedź pismem.

W. P. Teofil Mucha w Sokolu. Projekt musi być dokładnie opisany i w ogóle wykonany. Do

Ministerstwa wojny trzeba przesłać w języku niemieckim. Radą chętnie służył jeśli Pan nada bliższe dane pomyślu.

W. P. L. Skowicz w Czortkowie. Myśl bardzo szczęśliwa a to tembardziej, że tak Uniwersytet ludowy im. A. Mickiewicza jak i Szkoła nabywają coraz więcej laternie projekcyjne. (Przezwano z Drezna lub Wiednia). Pytanie umiemyśmy w następnym numerze, ale i bez tego odpowiemy twierdząco. Byłoby bardzo dobrze, gdyby WPan mógł się porozumieć osobiście z redaktorem naszego pisma inż. L. b. a. n. s. k. i. m.

W. P. Mervan Liude, Smyrna. Zgodzi! — prosimy o współpracownictwo. Artukł będzie w następnym numerze. Upraszamy o przyslanie nam próbkę anonsowanego towaru (za załączką).

W. P. Strzemowski, Zakopane. Stosujemy się w zupełności do życzeń.

W. P. Wasilewski, Warszawa. Udamy się o wyczerpujące informacje i odpiszemy W. Panu szczegółowo w liście.

„Gazeta Polska”, Obiengo. Tak, mamy tam kilku peneruatorów, prosimy o pomieszczenie naszego ogłoszenia i propagę naszych usiowań.

W. P. Korzeki, Tokio (Japonia). Wysłałismy list polecony i odpisne numery (polecone) do P. Oulici (Formoza) nie otrzymaliśmy jeszcze jednak odpowiedzi.

W. P. M. S. w Radomiu i W. K. T. w Kaliszu. Wystawa metalowa otwartą będzie 20 sierpnia.

W. P. Kost., w Lublinie. Uwagi zupełnie słuszne jeśli nam się przybędzie i. abonentów, postaramy się o tego rodzaju wyposażenie pisma. Z nowym kwartałem damy w numerach artykuły o poszczególnych gałęziach przemysłu (technicznie i ekonomiczno handlowe).

Różnaitości.

Ile wydajemy na postęp naszej wiedzy?

Obliczenie takie przeprowadza „Przedład Tygodniowy” na podstawie sprawozdania „Kasy pomocy naukowej” im. Mianowskiego¹⁾. Ciekawo to dane, świadczące zarazem, jak zachowuje się ogół względem usiowań podniesienia u nas nauki.

Na cele naukowe kasa wydała w roku zeszytym rubli 29575 (na badania uczonych, na wydawnictwa i t. d.). Z tego wypadła na nauki z zakresu medycyny r. b. 5500, na prace badań historycznych r. 4400, tyleż na nauki psychologiczne i antropologiczne; badacze literatury otrzymali 2600, filozofy r. 2100, prawnicy r. 600, matematycy r. 1800, archeolodzy r. 600. Z pośród nauk przyrodniczych największem poparciem cieszyły się chemia rub. 25000, najmniej korzystały w tym roku nauki społeczne i ekonomiczne, gdyż na studia w tym zakresie udzielono jednemu tylko uczniemu r. 300. Nieco inaczej stosunkowały się rozchody Kasy do wydawnictw i przedsięwzięć naukowo nakładniczych. W tym zakresie najwięcej zostały uwzględnione różne gatunki nauk przyrodniczych (r. 4700) wydawnictwa filozoficzne kosztowały r. 3234, historyczne 2500, matematyczne r. 2600, pedagogiczne 1929. Największe sumy otrzymują wydania specjalne periodyczne, (Przedład filozoficzny, Ekonomia, Chemik Polski, Wiśta) oraz dzieła zbiorowe (Pamiętnik filozoficzny, Encyklopedia Staropolska, Biblioteka Filozoficzna i t. d.)

Ogólna suma wykazuje r. 4833 zebrane ze sprzedaży 61 dzieł nakładowych. Największą sumę sprzedaną wykazuje dzieło Matematycznego „Zdobienie i sprzęt ludu polskiego na Podhalu” za r. 844. Porównując sumy pieniędzy uzyskaną ze sprzedaży dzieł z sumą zaangażowaną na nowe wydawnictwa, widzimy, że nie dosięga ona piątej części użytego kapitału. Przeciętnie kraj kupuje dzieł naukowych za r. 83. Kiedyż to się pokryją koszty tych nakładów i jakie wynagrodzenie otrzymają autorzy swą pracą, w którą

częstością wkładają trud całego życia? Czy można się zatem zdziwić, że naukowosc nasza jest w zastoiu, że nietylko samoinicjatywne nie przyczyniają się do postępu wiedzy, ale nawet nie współdziałają do rozszerzenia promieni jej światła w pośród nas, własnego społeczeństwa?

Jedenastka.

W Niemczech i we Francji „ludzie nie pamiętają” takich upałów, jak tegoroczne. Trwają one wciąż, do chwili obecnej, choć w ostatnich dniach nieco słabiej.

Astronomowie i meteorologowie, zapisujący dokładnie i systematycznie wszelkie objawy atmosferyczne i często przeglądający swe zapiski, pamiętają dokładnie, że coś podobnego jak w tym roku, działo się jedenastka lat wstecz, a wic w roku 1893 i znowu jedenastka lat wstecz to jest w roku 1882-1881.

Owa „jedenastka” ma obizymie znaczenie w życiu narodów. Juz od dawien dawna zauważono, że jedenastka lat obejmuje okres, powtarzający się stale urodzajów i kłesg jednolitych. Anglii wyliczyli, że co lat jedenastka daje się zauważyć przesilenie ekonomiczne w handlu i przemyśle — o ile nie wpływa na ten rok prawidlowy i naturalny środki „sztuczne”, jak n. p. wojny.

„Jedenastka” też znana jest astronomom, jako jeden z najwazniejszych okresów w głównym warsztacie całego przyrody, to jest na słońcu. Poczciwie zyciadańce słońca ma także swoje kapsyry. Nic dziwnego, boć i na słońcu są plamy.

Właśnie owe plamy i „pochodnie”, jak je astronomowie nazywają, pojawiając się stale w okresie lat jedenasta, dochodzą do maksimum i znow się zmniejszają. W czasie gdy plamy owe są najmniejsze, zwiększa się siła promieniowania słońca, co znow wpływa na krążenie powietrza na ziemi.

Na tej właśnie zasadzie asystent uniwersytetu wiedeńskiego, astronom Antoni Schlein, oparł swoje nakreślenie i ogłoszone wywoody o powtarzaniu się lat upalnych stale w okresach jedenastoletnich. Zdaniem tego uczonego, upały tegoroczne nie są jakimś objawem przypadkowym, wynikającym z jakichś nadzwyczajnych zaburzeń w atmosferze, lecz rezultatem stałej, regularnej pracy słońca.

W studjum swojem dr. Schlein kreślił cały plan krążenia powietrza, oblicza „maksima” i „minima” ciśnienia atmosferycznego pod wpływem zwiększonego lub zmniejszonego promieniowania słońca i dochodzi do wniosku, że upały, jakie dały się we znaki w r. 1882-gim, 1893-gim, i obecnie, powtórzą się znow dopiero w r. 1915-tym.

OGŁOSZENIA

Krajowa szkoła zawodowa dla nauki tkactwa w Krośnie

zawiaდება, że już obecnie zapisywać można uczniów na kurs nauki rozpoczynającej się z dniem 1. września br.

Warunki przyjęcia uczniów zwyczajnych są następujące:
1. Ukończenie z dobrym postępowaniem przynajmniej szkoły ludowej lub odpowiadnie temu wykształcenie w inny sposób nabyte.

2. Ukończenie 14 rok życia i odpowiadnie temu rozwinięcie fizyczne.

Założona w r. 1880 fundusz. kraju utrzymywana posiada szkoła 43 krosien (warstłów) poprawnych, oraz wszelkie potrzebne przybory i narzędzia. Szkoła ma na celu przy pomocy nauki teoretycznej i praktycznej kształcić młodzież w zawodzie tkackim na przodowników (mistrzów), zawodowych tkaczy — jak również podawać młodzieży, która poświęciła się zawodowi tkactwem, wszystkie te wiadomości jakie do należytego prowadzenia rzemiosła są potrzebne.

Nauka jest bezpłatną — nadio otrzymują uczniowie potrzebne przybory piśmienne, rysunkowe i książki, a za prace praktyczne, wykonane w salach roboczych pieniężne nagrody. Uczniowie ubożsi a pini, uczęskają mogą za siłki z funduszu krewna na kosza utrzymania.

Program nauki — oraz bliższych informacji udziela

Zarząd szkoły.

Wpisy do szkoły stolarskiej w Kalwaryi.

Wpisy uczniów na rok szkolny 1904/5 rozpoczyna się dnia 1. września br. i trwać będą przez tydzień. Ponieważ tylko ograniczona liczba uczniów przyjęć być może, należy wcześniej zgłoszenia nadysłać, gdyż późno nadesłane nie będą uwzględnione. Warunki przyjęcia uczniów są następujące:

1) Ukończenie 14 rok życia i fizyczne uzdolnienie do pracy w warsztacie. 2) Ukończone 4 a najmniej 3 klasy szkoły ludowej. 3) Rewers oka lub opiekuńca, iż uczeń przed przecięciem przepisany nauki, Zakładui nie opuści. Nauka w szkole irawo z wględnie 4 lata i jest udzielana bezpłatnie na podstawie planu zatwierdzonego przez Wydział krajowy, a ma za zadanie dokładne wykształcenie ucznia w zawodzie stolarskim. Uczniowie winni się przed przecięciem całej nauki sama utrzymywać, w razie jednak wiekiej pilności i zdolności okazanej w pracy, mogą otrzymywać zapomogi w formie wynagrodzenia za roboty — lub w formie stypendyów, o które po ukończeniu 1. roku szkolnego ubiegać się mogą. Utrzymanie ucznia w Kalwaryi wynosi od 20 do 40 koron miesięcznie słownie do wykończenia.

Wpisy na wieczny kurs majsterko-czeladniczy rozpoczyna się w dniu 1. września i będą trwały do dnia 5 października b. r. Warunki przyjęcia: 1) Ukończenie szkoły ludowej z dobrym postępowaniem. 2) Uzdolnienie fachowe. Nauka na tym kursie trwa od 1. października do końca marca i udzielana bywa w g. dzinach wieczornych, od 8-mej do 9 1/2 godz. wieczorem 3 razy tygodniowo i w niedziele rano od 8. do 10. na podstawie planu zatwierdzonego przez Wydział krajowy. Czeladź stolarska otrzymuje za każdy wieczór nauki 20 gr. odszkodowania. Dla uczniów tego kursu, prowadzony także będzie kurs przygotowawczy z rachunku.

W Kalwaryi, dnia 31. lipca 1904.

Wł. Niemczyński, kierownik szkoły

Kocioł parowy
Piec żelazny
z kurtyrą używane lano do sprzedania. — Wiadomości w administracji „Przemysłowca”.

Browar w Żarnowie
zakupu
zaraz 3-6 wagonów siodu jasnego, próbki 1000-gramowe z podaniem warunków dostawy pod adresem „Browar Żarnów”.

Fabryka kamienia sztucznego i dachówek

Stow. zarej. z ograniczoną poręką

WE LWOWIE

połca

z gliny:
dachówki najlżejsze z gliny odmulonowej, dreny, cegły do sklepień.

z kamienia sztucznego:

plątki posadzkowe . . . m² K 2-60
plątki nadmurkowe . . . m² „ 3-”
plątki niarmurkowe (terasso) . . . m² „ 6-”

Centralne biuro fabryki w gmachu Banku hipotecznego, telefon 396

Fabryka olejów

Salomei Weinraub w Horopcu slacy Niżniów poszukuje odbiorców na makuchy.

HALA - - - AUKCYJNA

najtańsze źródło zakupna

PODEJMUJE SIĘ SPRZEDAŻY
WSZELKICH PRZEDMIOTÓW
WAŻNE DLA ZMIENIAJĄCYCH
POBYT — W KONKURSACH
LIKWIDACYJNYCH - - - - -
LWÓW. — PASAŻ MIKOŁASZA.

Racjonalność w Rynku w Samborze, składająca się z trzech budynków mieszkalnych i pół morga ogrodu pod budowę ze starą firmą kowala i stelmacha z wolnej ręki do sprzedania. (Wiadomość w administracji „Przemysłowca”).

o nader zyskownego przedsiębiorstwa (technicznego, poszukuje prosperująca firma krajowa współnika z udziałem 10.000 koron
Zapewniony 10% zysku. — Informacji bliższej udzieli Redakcja Przemysłowca.

Już został przeprowadzony
BAZAR KRAJOWY

Kraj. Związku przem.
z ulicy Trzeciego Maja do

Hotelu George'a
i poleca 65

świeżo spradowane wyroby przemysłu krajowego łaskawym względem Szan. P. T. Publiczności.

Ceny znacznie obniżone.
Popierajmy przemysł krajowy!

Figi smyrneńskie

najprędzej jakości (Loucoum) w paczkach 5 kg. wysyła franco (bez cła) w obrębie monarchi austro-węgierskiej

Dom handlowy M. T. Linde
w Smyrnie (Mała Azja)

Zamówienia z dokładnym adresem (także po polsku) na kartkach pocztowych (opłata 10 h.).

Na większe ilości dobrego węgla kamiennego najlepiej jakości, oddam zastępstwo dla poszczególnych okolic lub miejscowości.

Chęcy objąć zastępstwo, raczą wieść ofertę do Administracji Przemysłowca pod H. F., która udzieli bliższych wyjaśnień.

Korzystne kupno majątków ziemskich. Mam mniejsze i większe majątki w Galicji na Bukowinie i Węgrzech do sprzedania z gorzelnią, lasem lub bez. Tylko samonabywcę raczą podać warunki i bliższe szczegóły do „Korzystne kupno” w administracji „Przemysłowca”.

Wszelkie przybory do pisania, malowania i rysunków, jakoteż książki handlowe i gospodarcze sprzedaje najtaniej

Anzelm Rötter
Lwów, pl. Halicki 1. 14.

Do nabycia we wszystkich księgarniach i w Administracji „Przemysłowca” „PERPETUUM MOBILE”

Popularny opis pomysłów, nader zajmujących jednakoż bezskutecznych konstrukcji wynalazczych na „wieczyste ruchadło” — 21 rycin w tekście.

Napisał: EDMUND LIBAŃSKI.

ROZDZIAŁ I.: Misterium przyrody. — Egipt, Arabia, średniowieczna Europa — czarna i biała magia — astrologia i alchemia — kamień filozoficzny, tyntura złota — eliksir życia — pożądanie złota — wspólnie stowarzyszenie alchemików — *Strindberg i Sar-Peladan* — mistrz mistrzów — wirowanie światłów i ruch wieczny — najświetniejsza idea o *Perpetuum mobile*.

ROZDZIAŁ II.: Na dworze Augusta II. — Orpheyus i tajemnicze koło. — *Perpetuum mobile* — orzeczenie komisji — zadziwiająca próba. — Marib Worcester. — Bakon. — Biakup John Wilkina i jego dzieło — prawo zachowania energii — nagroda akademii francuskiej — 50.000 franków za „*Perpetuum mobile*”. — Zasada entropii — tajemniczy plyn.

ROZDZIAŁ III.: „*Perpetuum mobile*” Sir Williama Congreve — kółka wodne — złączenia ciekłkami — ruch nieustanny przy pomocy dźwigni — gonitwa za *perpetuum mobile* — żywot w pogoni za złączeniem — biografia wynalazcy — *perpetuum mobile* i Edison — *clou* wystawy paryskiej w r. 1900.

ROZDZIAŁ IV.: Nieco o wynalazkach i wynalazcach. — Przypadki, praca i geniusz. — Łatwe odkrycia. — Galvani i Newton. — *Perpetuum mobile* z miechem. — Pomysł elektromagnetyczny Hickena. — Induktor o nieustannym działaniu. — Nieuleczalne złudzenie. — Długoletnie *perpetuum mobile*. — Recepta na wynalazki.

ROZDZIAŁ V.: Wiecznie działająca sprężyna. — Wahadło magnetyczne. — Ruchadło F. G. Woodwarda. — Horacy Wickham i jego machina *Perpetualmotion*. — Wieczyste ruchadło Kinleya. — Ferguson i zagadka jego kółka — Ruchy wieczyste. — Krążenia molekuł. — Materia promienista. — Istotne „*Perpetuum mobile*”.

Cena 1 korona.

„Adix” najlepsza, najmniejsza, najprostsza i najtańsza maszyna do dodawania.

Maszyna ta „Adix” skonstruowana, aby umożliwić każdemu nabycie za niską cenę maszyny do dodawania, kładłaby mu odjąć nużącą i denerwującą pracę dodawania. Zaprojektowana do dodawania kolumny cyfr zupełnie bez błądu i bez względu na to, czy kolumny te składają się z 1, 2, 3, 4, 5, lub więcej miejsc, do czego używać się musi ruynowanych, zużytych i drogich urzędników.

„Adix” maszyna waży razem z oddobnem etui około 250 gr., jest 15 cm. długa, 8 cm. szeroka i 2 cm. wysoka, z łatwością więc można ją nosić w kieszeni. Cały mechanizm jest otwarty i dostępny dla oka.

Cena maszyny korona 20.

Wszystka za pobraniem albo za poprzednim nadesłaniem gotówki. Za doskonałe funkcjonowanie maszyny „Adix” przyjmuję całoroczna pełną gwarancję i obowiązuję się maszynę przyjąć napowrót, jeżeli temu prośpektowi nie odpowie.

J. Kuhn, Agencja handlowa, Lwów, ul. Królowej Jadwigi 19.

Angielskie Akcyjne Towarzystwo

„CUNARD” W LIWERPOLU

przewozi

najtaniej i nawięcej podróżnych i towary z Tryjestu do Nowego Jorku.

!!

Najbliższe parowce odchodzą z Tryjstu:

„PANONIA” dnia 20. sierpnia 1904.

„ULTONIA” dnia 3. września 1904.

!!

Zastępstwo dla Galicji z Wielkiem Konsulstwem Krakowskim:

Józef Eile, Lwów, ulica Brajerowska 1. 6.

Patenty

na wynalazki wyjednywa

inż. St. Dzbański

Wiedeń, Lindengasse Nr. 2.

Międzynarodowe biuro patentowe.

Wilhelm Sknurszyl

Lwów — Rynek 1. 9.

Pracownia artystyczno-brzożownicza pędzona motorem elektrycznym; wykonuje: Koszkiełki kielichy, Monstrancje, Krzyże, Pątki, Lampy, Lichtarze i t. p. wyroby galanteryjne. 36

Pod protektorem JE. ek. Namiestnika Andrzeja hr. Potockiego oraz JE. Marszałka kraj. Stan. hr. Bodeniogo

odbyła się w Krakowie w czasie od 21. sierpnia do 30. września 1904 r.

KRAJOWA WYSTAWA

wyrobów metalowych, artykułów technicznych i materiałów opałowych.

Przeważnie wystawy objęte są:

- Wyrchy: ślusarskie, kowalskie, kolnarskie, blacharskie, brązownicze, odlewnicze, ludwisarskie, rusznikarskie, zegarmistrzowskie, cyzelarskie, jubilerskie, rytwownicze itp.
- Maszyny: Narzędzia rolnicze i przemysłowe. Aparaty oraz wszelkie wyroby z metalu itp.
- Plany i projekty: instalacji wodociągów, ogrzewania, wentylacji zakładów, oświetlenia gazowego i elektrycznego, motorów wodnych, zakładów przemysłowych itp.
- Wyrób: sznurów, nawod do maszyn, lin, lakierów, farb do metali, ciekochłojących, cegieł ogniotrwałych itp.
- Materiały opałowe. Hutnictwo.
- Srodki przewodowe: Kolejo parowe i elektryczne, kolejki fabryczne i leśne.
- Powozy, zwozy itp.
- Dział naukowy i wynalazki polskie.
- Zgłoszenia współdziałali w Wystawie przyjmują Biuro Wystawy: Kraków, Bęsek pl. 6. — Lwów, Watorgo 12.

Hasło nauzcycielskie

mięsięcznik ekonomiczny i wychowawczy społyczny ORGAN KRAJ. OGNISKA NAUCZYCIELSKIEGO. WYSZEDŁ Nr. z 1. SIERPNIA 1904. —

Treść zawiera: Od Redakcyi. — Ku prostym celom. — Do świadka, prawdy i chleba (po taktu). — M. B. — Znaczniki: Nowa era w nauczycielstwie. — Zarciniec „Kraj. Ogniska Naucz.“ — O wspanych siłach. — Edmund Libański: Szkoła a życie współczesne. — Dzwona krajowa i użytkowanie ich w Przemyśle. — Odezwą Dyrektora Kraj. Ogniska naucz. — Wychodźca za morze. — Handel krajowy. — Kronika. — Instry. — Fejleton: Wśród mrówek, napisała Eleonora W. Prenumerata kwartalna wynosi i kosztuje. Redakcya ul. Akademicka 1 23.

Rodziny i Szkoły

piśmie poświęconego sprawom wychowania do- mowego i szkolnego oraz dodatku pod tytułem Wiedza i Praca

szującego popularyzowaniu wiedzy — wyszedł nr. 13—16 za lipiec i sierpień 1904.

TREŚĆ: Wyrabianie samodzielności u młodzieży. Nauka obcych języków. Język niemiecki w szkole ludowej. — O idei życia towarzyskiego. Pogadanki pedagogiczne. — Nieco o feminizmie. Porady dla matki. Wapno i żelazo w pokarmach. Z piśmiennictwa. — Rozmaitości. — Od wydawnictwa. — Ogłoszenia i t. d.

Złotwójk młody

biorecy, posiadający wyrobione stanki, poszukuje wykaznego za- stępcęwa handlowego (Fmy krajowej lub zagranicznej). — Referencye pierwszorzędne. Uprzejme zgłoszenia przymie Redakcya „Przemysłowca“ pod li. K.

Technik, ukończy ni słuchacz wydziału inżynierski, poszukuje odpowiedniego zajęcia. Wiadomości w administracyi Przemysłowca dla W. I.

Kupię używaną lokomobile

lub inny praktyczny motor w dobrym stanie do poruszania tartaku oraz patru do tegoż tartaku. ST. MIŁSZKOWSKI w Patragowej p. Czuchce.

Młody inżynier (mechanik)

dobry rysownik, abeznajomy z niwelacją i szedowaniem planów sytuacyjnych po- leca się pp. Inżynierowi, jako sila pomo- cnicze w polu i biurze od 1. lipca br. „Inżynier“ — Kraków, Biuro „IN.ORMATOR“.

Inżynier

młody, posiadający praktykę trasową i wiertniczą, poszukuje zajęcia. (1—3)

Oferty pod li. W T. przymie Administracya.

nabyć rzeźbiony i malowany wach- larz oryginalny japoński, z kłóci stonowicy.

Wiadomość w redakciji „Przemysłowca“.

„CHEMIK POLSKI“

Czasopismo poświęcone wszystkim galezjom chemii teoretycznej i stosowanej.

Wychodzi co tydzień w Warszawie. Prenumerata wraz z przysyłką pocztową wynosi: rb. 10 rocznie, rb. 5 półr. i rb. 2 kop. 50 kwartalnie. Adres Redakciji: Warszawa, Marszałkowska 118.

KRYTYKA

MIESIĘCZNIK poświęcony sprawom społecznym, nauce i sztuce. Wychodzi rok VI.

„KRYTYKA“ jest jedynym poświęconym miesięcznikiem literacko-naukowym, jaki wyszedł w Gnieźnie. Stojąc na stanowisku narodowem, polegając identy ogólnoludzkim i nawołując do radykalnych reform polityczno-społecznych. Życie jednostkowe i zbiorowe pragnie opierać na głębokiej podstawie kultury etycznej i estetycznej — zaznacza więc ogół z najnowszymi prądami na tych polach i szczególnie uwagę sładzi rzuć nowelą tak zwanej modernistycznej literatury i sztuki polskiej.

W roku 1901—1903 drukowali w „KRYTYCE“ prace swejce: dr. T. Askenazy, prof. J. Baudouin de Courtenay, prof. Odł Bujwicki, Kaz. Burdowski, Jerry Brandes, Leo Bolmont, dr. H. Bięgalski, Br. Bięgalski, prof. Piotr Chmielowski, A. Cholewicki, A. Cybulski, G. Danilowski, dr. Z. Daszyński-Goliński, Ignacy Da- rzyński, D-mel, D. Elms, W. Feldman, P. Filipowicz, prof. dr. L. Gumpłowicz, dr. Wł. Gumpłowicz, dr. K. Gorzycki, S. Haecker, Wł. Jarosz, Z. Kawecki, Marya Konopnicka, Jan Kasprowski, dr. W. M. Kozłowski, Ludwik Kulczycki, L. Krzywicki, Tad. Konczyński, dr. Kazimierz Krelas-Krenz, dr. A. Korbis, Edm. Liban- ski, E. Laszczyński, Jan Luranowski, Adam Ludo, Tad. Miciński, P. Mirandola, dr. J. W. Marchlewski, M. Moculski, A. Niemcewicz, A. Neuwert-Nowaczyński, dr. K. Nisich, Wł. Orkan, Ostap Orwin, M. Ol- szewski, St. Przybyśzewski, J. Pietrzycki, Wł. Perzyński, St. Ruszkowski, dr. Jan Ruszkowski, J. Ruffer, Wł. St. Reymont, dr. S. Rudański, dr. R. Szwed, S. Szwed, J. Stein, Leop. Staff, T. Sobolewski, D. Śliwicki, J. Szepczowski, M. Szukiewicz, Kazimierz Tetmajer, J. Tenner, dr. Teicher, dr. C. Trykowski, Tad. Dąbrowski, S. Witkiewicz, Sten. Wypiółkowski, dr. Wł. Witwicki, dr. L. Winiarski, G. Zapolska, M. Zaruski, H. Zier- chowski, dr. J. Zieliński, Stefan Żeromski, K. Zawil- sowska, dr. Jerzy Żóławski.

Zwracamy uwagę, że „Krytyka“ od stycznia 1903 podaje w „Przeglądzie miesięcznym“ szeroki obraz życia ekonomicznego, społecznego, teatralnego, muzycznego, sztuk plastycznych etc. — pod pióro spya- lizowane, zaś w „Przeglądzie prasowym“ naj- wazniejszymi głosami prasy polskiej, niemieckiej, fran- cuskiej i słowiańskiej.

PRENUMERATA „KRYTYKI“ wynosi rocznie 12 kor., 12 mar., 14 fres., kwart. 3 k., 3 m., 360 fr.

Adres redakciji i administracyi: Kraków, ulica Wrzesińska licznca 7.

Przegląd Górniczno-Hutniczy.

Czasopismo poświęcone sprawom przemysłu górniczego i hutniczego uwzględniającemu przemysły górniczy i hutniczy w Królestwie Polskim.

Wychodzi 1 i 15 każdego miesiąca. Przedpłata z przysyłką pocztową rocznie rb. 12, pół- rocznie rb. 6, kwartalnie rb. 3.

Adres Redakciji: Bahrawa (gubernia Piórkowska) Wydawca Stanisław Ciechanowski, Redaktor Mieczysław Grabiński.

„KSIĄŻKA“

Miesięcznik poświęcony krytyce i bibliografii polskiej pod kierunkiem literackim ADAMA MAHRBURGA. (Cena roczna rb. 2.)

Czasopiśmie poświęconemu podają oceny krytyczne książek tylko w zakresie specjalności swojej, oszo- noma odcina sobie zamierzając oceny dla tej grupy, która, bez uroszczeń i możności systematycznego wyco- pywania „Książka“ jest jedynym organem polskim pie- nielniczym poświęconym systematycznej krytyce spo- łeczności białego, zapoznać się ze wszystkim, co go z jaskółkami względem zajmują organ taki, jak „Książka“ jest nieodzowną. Próbnę numeru otrzymać można w każdym księgarni oraz u wydawców księgarni E. WENDE i Sina w Warszawie Krakowskiej Przedm. 16

Prawda

TYGODNIK POLITYCZNO-SPOŁECZNY I LITERACKI programem swoim obejmuje wszystkie dziedziny życia, wiedzy, literatury i sztuki. Redakcya przy współdziałaniu licznego grona zharmonizowanych z nią współpracowników, stara się ten program wypełnić artykułami i utworami, których poważna treść łączy się z wytworną formą. Zadaniem jej dawać czytelnikom: ściśłą i tylko od wymagań prawdy zależną wiedzę, czyste i od wszelkiej sofistyki praktycznej wolne zasady moralne; gorącą abdością o szczęście społeczeństwa natchnione pobudki do czynów i drogowaskazy dążeń, dzieła sztuki odświeżające piękna promienne, krytycz- nym bezstronnym, miłośnią szczerą i ognia- jącąca wszystko, co w życiu pracy, ideałach i tradycjach narodu i ludzkości jest kochania godnem. — Przy końcu każdego kwartału do numeru dołącza się dodatek bezpłat- ny szczęść-arkuszowy, a po ukończeniu obecnie wychodzącej „Filozofii pieniądza“ J. Simmela zachęcimy w dodatku drugi innej pracy J. M. Baldwinia „Życie społeczne i mo- ralne“. — Cena prenumeraty „Prawdy“ kwarta- lnie: w Warszawie, rb. 2, z przysyłką po- cztową rb. 2 kop. 50.

Adres: Warszawa, ul. Sadowa Nr. 14.

„Wiedza, to potęga“

NUMERA OKAZOWE GRATIS I FRANCO. Jedynie tanie, poważne piśmo naukowe Biblioteka Samokształcenia (Naukowa). Zamieszcza artykuły naukowe ze wszystkich galezi wiedzy i nauki w jednej cenie; z drugiej książkowej; dzieła i studia obszerniejsze, tworzące z czasem prawdziwą ostatec bibliotekę każdego inteligentnego osobnika. Wyszedł Nr. 8 i 9. Zawierają: Gematria i Działy przez A. Niemcewskiego; 2 postępu techniki i przemysłu przez Ed. Libańskiego; Język mądry przez W. Bińskiego; Związek Kłobucz w północnej Ameryce przez Dr. W. Buglię; Trzy księżycy z 16-wielu (rzecz o apokryfach polskich) przez Jgn. Radlińskiego i Ruch współdziałający podług K. Gide'a przez W. Szukiewicza. W dziele książko- wym: Rozdaj umysłowe ludzkie Eurocy przez prof. Driine (dokonczanie); Teorye i pojęcia chemii przez Dr. Lud. Brunera. Biblioteka wychodzi dwa razy na miesiąc objęto- ści 6 arkuszy druku wielkiego formatu (96 stronlic) każdy numer.

Wzrostki prenumeraty na proszczy: Kwartałnie 2 rb. Półrocznie 4 rb. Rocznie 8 rb. Redaktor St. Kucharski. Warszawa, Nowy Świat 37. Prenumerata kwartalna 2 ruble.

W Galicyi: Lwów, Księgarnia narodowa, Akad- emicka 8. cena w Lwowie rocznie 18 K, półrocznie 10 K, kwartałnie 4 K 50 h. Z przysyłką 21 K rocz- nie — kwartałnie 5 K 25 h.

Numeru okazowe gratis.

Wiedeński Bank Związkowy

Filia we Lwowie

Kapitał akcyjny:

K 80,000 000

Fundusz rezerwow:

K 23,027.428.13

LWÓW

we własnym gmachu
przy ulicy

Jagiellońskiej l. 3.

Tel. nr. 57 Dyrektora

Tel. nr. 858 Kantora

Zakład centralny:

WIENIEN.

FILIA: Ausgig n/Z.

Berno, Budapeszt,

Czernowce, Grac,

Próciojów, W. Neustadt i St. Polten.

12 kantorów wymiany

i kas depozytowych we Wiedniu.

Złatwia wszelkie interesa bankowe, oraz transakcje w zakresie kantorów wymiany wchodzące a mianowicie:

Przyjmuje wkłady w rachunku czekowym i w rachunku bieżącym. Przyjmuje wkłady na 36 pro. książeczki wkładowe. Oprocentowanie rozpoczyna się z dniem następnym po złożeniu wkładki, a kończy się z dniem poprzedzającym podjęcie wkładki. Podatek rentowy opłaca bank z własnych funduszy. Eskontuje weksle, otwiera kredyty i udziela zaliczek na podkład papierów wartościowych.

Przeprowadza wszelkie obroty giełdowe na targach krajowych i zagran. Kupuje i sprzedaje papiery wartościowe, waluty i przekazy na zagranicę miejsca.

Wydaje listy kredytowe na wszystkie kraje. Wymienia kupony i wylosowane papiery wartościowe.

Inkasuje weksle we wszystkich miastach krajowych i zagranicznych.

Przechowuje papiery wartościowe i zarządza nimi.

Ubezpiecza papiery wartościowe przed stratami z wylosowania.

Rewiduje bezpłatnie numera losów i innych papierów wartościowych, podlegających losowaniu.

Najkorzystniejsze warunki. — Pilne czuwanie nad interesami klientów.

Ułatwienia wszelkiego rodzaju, umożliwiające doświadczenie i rozgałęzienie stosunkami w całym świecie kupieckim.

Specjalny skład

LINOLEUM i CERAT

Lwów, ul. Sykstułska l. 2.

Fabryka wyrobów LINOLEOWE (korkowe) jako ta. Chodniki do biur i pokoi jadalnych, dywany pod stopy, przedścianki przed umywalkami, obrusy za stopy, Pasy (flischeliffery) na stopy, Kioski, Kredensy i itp. Ceraty na stopy kuchenne, na obie strony do użycia.

SPECYALNOŚCI: Na ceracie ręcznie malowane pasy (serwety podłżne), tabletki na taca i szafka, szesotkarki i t. p. — Wykładanie ciałych przestrzeni gładkimi linoleum lub deseniowem.

SPECYALNY CENNIK NA ŻĄDANIE.

43

Sokolnicki & Wiśniewski

BIURO ELEKTROTECHNICZNE

Akademicka 18.

LWÓW.

Telefon Nr. 665.

Adres dla depeszy: Grom, Lwów.

Pierwsze większe krajowe przedsiębiorstwo robót elektrotechnicznych.

W roku 1903 zainstalowano we Lwowie przeszło
2500 lamp żarowych.

54

Projekt, porady techniczne i kosztorysy bezpłatnie.

Akademik handlowy poszukuje lekcji lub innej pracy. Oferty Administracya Przemysłowca dla „Artura”.

Teknik z ukończonym wydziałem hudojczy na- styn w krakowskiej wyższej szkole przemysłowej — władający dobrze i biegle językiem niemieckim, poszukuje odpowiedniego swym studyum zajęcia. Wiadomość dla S. W. w Administracyi Przemysłowca.

Ukończony maturzysta szkoły realnej poszukuje lekcji na wai lub też jako towarzysza podróży. — Zgłoszenia pod T. W. 37 poste restante Lwów

Znajdzie natychmiast umieszczenie kawaler w średnim wieku do zarządu młynem i fabryką płyt słomianych w Galicyi. Wyjaśnienie bliższe w „Przemysłowcu”.

Pomocnik handlowy z tytułem gabelman (zawodnik dziecięcych, młody (lat 20) zdolny, pracowity i rzetelny, władający językiem polskim i niemieckim, poszukuje posady w większym mieście.

Wiadomość w administracyi „Przemysłowca” dla S. L.

Najtańsza siła motoryczna
40 50% oszczędności.

Oryginalne szwedzkie
Motory i lokomobile
„AVANCE“

pedżone benzyną, naftą, spirytusowem lub
LWÓW
rosną
dostarczają

Chylewski, Krubi i Ska
Biuro techniczne i Zakład instalacyjny
Adr. tel.: Chylewski, Lwów.

Lwów, ul. Kopernika l. 15 a.

Dla amatorów fotografii!

Do nabycia tania

Stereoskopowy znakomity
Aparat fotograficzny - -
Steinheil

magazynowy na 12 klisz 9/18
z matówką i kasetką, ze statywem
lub bez.

Blizsza wiadomość w Admin. Przemysłowca.

Inż. A. Elliot i chemik Dr. M. Gillefeld

Biuro patentowe
Berlin XWG — Marienstrasse 28.

Patenty na wszystkie kraje i ochrony wzorów wyrabia się jak najszybciej. 8

Potrzebni są — stelmach i kowal powozowy w Samborze. Wiadomość w stow. przemysłowców w Samborze.

Pracownia powozów w Samborze Bocheniska w Nowym Sączu wykonuje powozy, wózki i sęzy wedding najnowszymi wzorów. Skład również używanych powozów.

Czeladnik lakierniczy (wymagalny) z robotami powozowymi, dobrze wykształcony w swoim zawodzie, znajdzie zaraz stałe miejsce. — Fabryka powozów Bocheńskiego w Nowym Sączu.

Ślepi nawłóczą igły! Wyrobienie przędzy do tychczas nieopatentowanego poszukuje wspólnika. — **Widoki świetne!** Reflektanci raczą zgłosić się pod adresem Strzeżmowskiego, poste-restaurant Zakopane.

Absolwent szkoły przemysłowej z esterolejną praktyką poszukuje zarządzenia jako rysownik u pp. budowniczych, lub w większej pracowni stolarskiej.

T. Smieszko absolwent — Sośkał.

Młody człowiek zdolny fuchalter umiejący doskonale korespondencyjnie w języku polskim; niemieckim znajduje zaraz stałą posadę za wynagrodzeniem rocznem 600 K. w fabryce surrógatów kawy w Horodenca.

Księgarnia Rychlińskiego i Wegnera (w Łodzi)

połącza

„ŁÓDŹ SPÓŁCZESNA“

pracę STEFANA GORSKIEGO (Michała Nałęczca).

Książka daje całokształt obrazu stosunków społeczno-ekonomicznych stolicy przemysłu polskiego.

TREŚĆ: Wstęp — I. Miasto. — II. Społeczeństwo łódzkie. — III. Życie towarzyskie. — IV. Etyka, moralność, oświata i szkolnictwo — V. Nauka, literatura i sztuka. — VI. Filantropia i towarzystwo społeczne. — VII. Przemysł i handel. — VIII. Fabryki. — IX. Towarzystwa spółdzielcze. — X. Hygiena i zdrowotność. — XI. Rodzina miast (Zięgieł i Baloniec).

Form. 16-ka, str. 177 + IV. — Do nabycia w wszystkich księgarniach — Cena Rb. 1 kop. 20 (3 K)

Dla wprowadzenia wyrobów przemysłowych Królestwa w handel galicyjski

przyjmując dozwolone zastępstwo handlowe, obznajomiony z stosunkami miejscowymi, zastępstwo firm w Królestwie, mogących konkurować z importem Galjoli.

Zgłoszenia przyjmuje Administracja Przemysłowca pod L. M.

Wyrób krajowy! Specjalność! Wyrób krajowy!

Mydło mleczne

- - TOALETOWE (nietonące) - -

nadzwyczaj trwałe i delikatne (w różnych zapachach) sztuka 30 halerczy.

Zamówienia wykonuje się odwrotną pocztą — odsprzedającym rabat.

Adres: Stefan Janko (Koszary p. Rudki).

Hygieniczne tufki „Primus“

z wata preparowaną chem. „Optimus“, usuwającą istotnie nikotynę z dymu tytoniowego, co odnośnie badania chemicznego stwierdzili, wyrobione z oryginalnej bibułki francuskiej »BADIE« i egipskiej są ostatnim wyrazem wysiłku na polu higieny palenia. Do nabycia w fabryce tutek „PRIMUS“ Lwów, ul. Mickiewicza 2 50

Pracownia powozów i wózków BOCHEŃSKIEGO w NOWYM SĄCZU

poszukuje

zdolnego kowala i stelmacha powozowego na stałe miejsce. Każdę wydzierżawi majstrowi kowalskiemu

Patenty

na wynalazki wyjedyną

inż. Kazimierz Ossowski

Biuro patentowe:

52 BERLIN, Postdamerstrasse 3.
PETERSBURG, Wozienskijskij prosp. 3.

Poszukuję obznajomionych z fabrykacją wapna hydraulicznego. Wiadomość Jan Bromilski we Lwowie.

Rok zał. 1869.

Rok zał. 1869.

Najwyższe odznaczenie z wystawy.

Mieczysław Sickingdorff

Lwów, ul. Żulińskiego 4.

Pierwsza fabryka powozów pędzona elektromotorem.

Krajowa szkoła garncarska w Kolomyi.

Rok szkolny w kraj. Szkole garncarskiej w Kolomyi rozpocznie się dnia 1. września b. r.

Warunki przyjęcia:

1. Ukończenie 13. rok życia i zdanie uzdolnienie do zawodu rękodzielnego.

2. Ukończona szkoła ludowa z dobrym postępem. Podania zaopatrzone w m-trykę i ostatnie świadectwo szkolne należy adresować „do Dyrektora kraj. Szkoły garncarskiej w Kolomyi. Przy szkole znajduje się internat, w którym całe utrzymanie kosztuje 16 K, miesięcznie. Uczniowie uboży a prowadzący się wosorowo i robjący dobre postępy mogą być częściowo lub w całości uwolnieni od najwyższej opłaty. Uczeń pragnący być przyjęty do internatu winien wymienić to w podaniu i oświadczyć czy i ile może opłacić za utrzymanie. Przyjęty do internatu winien postarać się o własną pościel.

MASARNIA

Franciszka Ichniowskiego WE LWOWIE

ul. Batorego l. 4 obok W-ga Soleciego

83

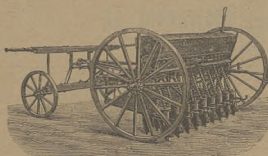
Szynki

uznane ogólnie za najlepsze w smaku

oraz wszelkie inne wędliny niezrównanej dobroci również wielki zapas smalcu i słoniny.

Bardzo

zdolny mechanik, egzaminowany maszynista, obznajomiony dotychczas z oświetleniem elektrycznym, dobry rysownik, władający językiem polskim, ruskim, czeskim, niemieckim, długoletni samoistny maszynista w cukrowni Tumackiej, z powodu zwinięcia tejże fabryki, poszukuje posady wermistrza, lub maszynisty w fabryce maszyn, cukrowni w Galjcyi lub Królestwie. Zgłoszenia przyjmuje Fr. Tuzinkiewicz mechanik w cukrowni w Tumacu.

Józef Flamm, Lwów

ul. Grodczka l. 39.

Skład maszyn i narzędzi rolniczych

ARTYKUŁÓW TECHNICZNYCH

kas ogniowatwych, sikawek pożarowych, pomp studziennych i budowlanych.